

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-09-13

Diarienummer 0306/23

Handläggare

Jill Danielsson/Kultur/GBGStad

Telefon: 031-368 34 45

E-post: jill.danielsson@kultur.goteborg.se

Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023

Förslag till beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämnden ger stadsfastighetsförvaltningen i uppdrag att söka en lokal för ett mindre bibliotek i norra Biskopsgården och därefter återkomma till kulturnämnden med förstudie inklusive kostnadsförslag.
2. Kulturnämnden ger förvaltningen i uppdrag att senast i januari 2024 återkomma till nämnden med förslag på hur Kärra bibliotek kan ersättas med alternativ biblioteksservice.
3. Kulturnämnden ger förvaltningen i uppdrag att under 2024 återkomma till nämnden med förslag på hur behovet av biblioteksservice i stadsdelen Lundby kan mötas på ett effektivt sätt i väntan på nytt kulturhus vid Backaplan.
4. Kulturnämnden ger förvaltningen i uppdrag att under 2024 återkomma till nämnden med en utredning gällande behov av bibliotek i Linnéstaden och Majorna.
5. Kulturnämnden återkallar uppdrag till stadsfastighetsförvaltningen att söka lokal i Linnéstaden i avvaktan på resultat av utredning av behov av bibliotek i området (KN 2022-02-21 § 51).
6. Kulturnämnden återkallar uppdrag till stadsfastighetsförvaltningen att söka lokal i Majorna i avvaktan på resultat av utredning av behov av bibliotek i området (KN 2022-02-21 § 51).
7. Kulturnämnden godkänner kulturnämndens lokalbehovsplan 2023 enligt bilaga 1.
8. Kulturnämnden översänder kulturnämndens lokalbehovsplan 2023 till kommunstyrelsen som underlag för Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan 2024.
9. Kulturnämnden förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Göteborgs Stads nämnder ansvarar enligt gällande riktlinje för att ta fram lokalbehovsplaner. Lokalbehovsplanen är ett planerande styrande dokument för kulturnämndens uppdrag och ansvarsområde. Syftet med lokalbehovsplanen är att ge en tydlig struktur för och analys av nämndens lokalbehovsplanering på kort och lång sikt, kopplat till behov och utmaningar. Det innebär att nämnden ska redogöra för lokalbehov av befintliga, tillkommande och avgående lokaler. Nämndernas lokalbehovsplaner utgör sedan underlag till stadens övergripande lokalförsörjningsplan. Samtliga nämnder ska

därför skicka sina beslutade lokalbehovsplaner till kommunstyrelsen senast under september månad.

Förvaltningens förslag till lokalbehovsplan 2023 omfattar samtliga identifierade behov av nya lokaler, omlokaliseringar, lokalanpassningar, behov av inre underhåll och upprustningar samt en lokalkostnadsanalys. Planen beskriver också aktuella utmaningar, möjligheter och risker. Planen tar även upp fria kulturaktörers behov av lokaler, mot bakgrund av att nämnden enligt reglementet ska medverka i samhällsplaneringen tillsammans med andra nämnder, samhällsorgan, organisationer och fria kulturutövare för att främja stadens kulturliv.

Den största utmaningen gällande lokal- och fastighetsområdet är avsaknaden av en fungerande finansieringsmodell vid förändrade lokalkostnader. Beslut om inhyrningar behöver fattas innan nämnden vet hur eventuella verksamhetsnomineringar kommer att falla ut, vilket innebär en risk. Den ekonomiska uppräknings till nämnden tar idag heller inte hänsyn till behov av anpassningar, underhåll och upprustningar som nämndens publika kulturlokaler kräver. Den tar inte heller hänsyn till befolkningsutvecklingen som genererar behov i form av omlokaliseringar och nybyggnationer. Avsaknaden av en hållbar finansierings- och hyresmodell gör idag att lokalerna tar en allt större del av kommunbidraget, vilket påverkar övriga verksamhetsdelar negativt.

Med anledning av lokalbehovsplanens identifierade behov föreslås i ärendet att förvaltningen får i uppdrag att genomföra flera utredningar gällande alternativ till nuvarande lokaler, att uppdrag ges till stadsfastighetsförvaltningen om lokalsök för bibliotek i norra Biskopsgården, samt att pågående lokalsöksärenden för Linnéstaden och Majorna återkallas i avvaktan på resultatet av utredningar om behovet av bibliotek.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Lokalbehovsplanen i sig självt har inga ekonomiska konsekvenser, utöver arbetstidskostnaden att arbeta fram den. Väsentliga kostnader uppstår först när enskilda projekt, som identifierats i lokalbehovsanalysen, verkställs. För det återkommer förvaltningen till nämnden i enskilda ärenden. Därutöver uppstår arbetstidskostnader i samband de utredningsuppdrag som här föreslås.

Flertalet identifierade behov i lokalbehovsplanen kräver investeringar för att realiseras. Sådana investeringar kommer, om inte andra neddragningar görs, att leda till ökade hyres- och leasingkostnader för nämnden. Underhåll av lokaler med många besökare, och då särskilt av lokaler i fastigheter med stora kulturhistoriska värden, innebär också höga kostnader. Behoven i lokalbehovsplanen behöver därför sättas i relation till nämndens ekonomiska förutsättningar på kort och lång sikt och därmed nämndens kommande inriktning för en handlingsplan för att anpassa verksamheterna till samhällsutvecklingen och de ekonomiska förutsättningarna. Det ska läggas till att förvaltningen i detta ärende föreslår beslut som syftar till att utveckla stadens biblioteksservice till en lägre kostnad.

Förvaltningens bedömning är att huvuddelen av de identifierade behoven i lokalbehovsplanen *antingen* kommer att kräva beslut i nämnden om anpassning av befintlig verksamhet för att säkra en ekonomisk balans *eller* att de ökade kostnaderna hanteras i respektive års verksamhetsnomineringar och stadens politiska budgetprocess. Det senare innebär en risk då utfallet av dessa ligger utanför nämndens rådighet. För att inhämta

nödvändig kunskap inför beslut om eventuellt framtida anpassningar, föreslår förvaltningen i detta ärende flera utredningar av befintliga lokaliseringar av bibliotek.

Med anledning av de byggprojekt som är beslutade kommer kulturnämndens lokalkostnader att öka kraftigt i närtid. Stadens större kulturinstitutioner är i flera fall drygt 100 år gamla och aktuella krav på arbetsmiljö, tillgänglighet och säkerhet har gjort det nödvändigt att samtidigt initiera flera projekt för att säkra den långsiktiga ändamålsenligheten. Även innan dessa förändringar initierades har nämndens hyror för kulturfastigheterna, som staden själv äger, ökat kraftigt. Då nämnden har svårt att lämna aktuella lokaler för att få ned sina fastighetskostnader är det av yttersta vikt att full kompensation erhålls. Nuvarande situation, där detta ej sker, har bidragit till en urholkning av nämndens ekonomi, vilket i sin tur resulterat i ett orimligt högt intäktskrav och avsaknad av verksamhetsmedel.

Utöver de ökade hyreskostnaderna som genomförandet av beslutade projekt innebär innehåller de i många fall även en hög grad av verksamhetsinvesteringar kopplat till inredning och utrustning. För några projekt, nya magasin och Göteborgs konstmuseum, finns även omfattande kostnader kopplade till hantering och flytt av samlingar i samband med byggprojektens genomförande. Alla dessa kostnader förutsätter justeringar av kulturnämndens ram.

Kulturförvaltningens organisation för fastighetsfrågor behöver dimensioneras i relation till nämndens ökade lokalbestånd och för stadens förändrade processer kopplat till lokalfrågorna. Idag saknas medel för denna förflyttning. Förvaltningen har adresserat behovet i uppdraget om en handlingsplan för att för att anpassa nämndens verksamheter över tid i relation till samhällsutvecklingen och rådande ekonomiska förutsättningar.

Bedömning ur ekologisk dimension

Underhåll av befintliga verksamhetslokaler bidrar till hållbarhet i ett längre perspektiv. Lokalanpassningar samt underhålls- och renoveringsåtgärder kan även föra med sig positiva effekter på klimatpåverkan, bland annat genom minskad energianvändning.

Med en bättre geografisk placering av kommunala verksamhetslokaler, närmare behoven, skapas också bättre förutsättningar för ett mer hållbart resande exempelvis med kollektivtrafik eller cykel.

Bra planerade lokaler på rätt plats ökar sannolikt användningen av verksamheten, vilket för biblioteken bidrar till en minskad klimatpåverkan genom ett mer cirkulärt användande av resurser.

Bedömning ur social dimension

Nämndens lokalbehovsplan som sedan blir en del av stadens lokalförsörjningsplan bidrar till en planering av stadens lokalresurser ur ett helhetsperspektiv och ökar invånarnas tillgänglighet till kultur. Nämndens lokalbehovsplan bidrar till en god stadsplanering och effektiv lokalförsörjning både när det gäller volym och geografisk placering.

Tillgången till lokaler med bemannad verksamhet i områden med socioekonomiska utmaningar prioriteras i kulturnämndens lokalbehovsplan, för att bidra till ökad trygghet och stabilitet i dessa områden.

Kulturnämnden har idag ett stort antal publika lokaler och ett normalår cirka 4 miljoner besök. En utmaning för kulturnämnden är att möta behovet av tillgängliga lokaler i relevanta lägen, underhåll av lokalerna för att uppnå bättre social inkludering samt säkerheten både utifrån besökarnas och medarbetarnas perspektiv.

Samverkan

Under processen med framtagandet av lokalbehovsplanen har information skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 16 augusti 2023.

Bilagor

1. Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023.
2. Protokollsutdrag kulturnämnden 2022-02-21 § 51 – Reviderat uppdrag avseende omlokalisering av Majornas och Linnéstadens bibliotek.

Expedieras till

Kommunstyrelsen
Stadsfastighetsförvaltningen

Ärendet

Ärendet innehåller förslag till kulturnämndens lokalbehovsplan år 2023 som nämnden ska ta ställning till. Beslutet översänds därefter till kommunstyrelsen senast den 30 september 2023.

I ärendet föreslås också att förvaltningen får i uppdrag att genomföra flera utredningar gällande behov av bibliotekslokaler, att uppdrag ges till stadsfastighetsförvaltningen om lokalsök för bibliotek i norra Biskopsgården, samt att pågående lokalsöksärenden för Linnéstaden och Majorna återkallas i avvaktan på fortsatt utredning av behov.

Beskrivning av ärendet

Syftet med lokalbehovsplanen är att ge nämnden en tydlig struktur för och analys av nämndens lokalbehovsplanering för publik verksamhet, vård av samlingar samt kontorslokaler kopplade till behov och utmaningar. Planen ska visa på behov av tillkommande lokaler och åtgärder i befintliga lokaler. Förutom att leverera en bild och analys till nämnden utgör lokalbehovsplanen också underlag till Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan. Förvaltningen ansvarar för processen att ta fram kulturnämndens lokalbehovsplan för publik verksamhet, vård av samlingarna samt kontorslokaler. I planen synliggörs även det fria kulturlivets behov och utmaningar kopplat till lokalbehovsfrågan.

Kulturnämndens lokalbehovsplan 2022 följer riktlinjen för stadens lokalbehovsplaner. Planeringshorisonten är nutid (0–5 år), närtid (6–10 år) och framtid (11–20 år). Tre huvudsakliga drivkrafter, var för sig eller i olika kombinationer, driver behov av lokalförändringar. De huvudsakliga drivkrafterna är befolkningsmässiga förändringar, befintliga verksamhetslokaler samt politiska och verksamhetsmässiga mål och visioner. Nämndernas planer ska ha ett antal fasta rubriker:

- Lokalbehovsanalys
- Utmaningar och möjligheter
- Lokalkostnadsanalys
- Riskanalys

Kulturnämndens lokalbehovsplan har utöver de fasta rubrikerna också två nämndspecifika rubriker *Inre underhåll och upprustningar* och *Fria kulturaktörers lokaler*.

Lokalbehovsplanen ska ses som ett inriktningsdokument med förslag på åtgärder på både kort och lång sikt utifrån den kunskap förvaltningen har idag. Ställningstagande om faktiska nyetableringar och lokalanpassningar samt när de ska genomföras hanteras inom ramen för nämndens och förvaltningens process för beredning av lokalärenden. Det aktuella behovet ställs då mot andra identifierade behov.

Mot bakgrund av behoven i lokalbehovsplanen föreslås också i ärendet att förvaltningen får i uppdrag att genomföra flera utredningar gällande alternativ till nuvarande lokaler, att uppdrag ges till stadsfastighetsförvaltningen om lokalsök för bibliotek i norra Biskopsgården, samt att pågående lokalsöksärenden för Linnéstaden och Majorna återkallas i avvaktan på resultatet av utredningar om behovet av bibliotek.

Förändringar i relation till kulturnämndens lokalbehovsplan 2022

I kulturnämndens lokalbehovsplan som antogs i september 2022 ingick ett antal aktiviteter som nu fullgjorts eller som vid en ny bedömning förändrats. Aktiviteter har också tillkommit.

Fullgjorda aktiviteter:

Styrsö bibliotek: Inhyrning av ersättningslokal

Nya Hovås biblioteksservicestation: Inhyrning av permanent lokal.

Hjällbo bibliotek: Yttrande om inhyrning av ersättningslokal har inkommit från stadsfastighetsförvaltningen. Ärendet ”*Inhyrning av ersättningslokal för folkbiblioteket i Hjällbo*” bordlades vid kulturnämndens sammanträde 2023-08-28 § 165. Avtalstecknande avvaktar i väntan på nämndbeslut

Förändrade aktiviteter:

Linnéstadens bibliotek: Förvaltningen föreslår att en uppföljande utredning av biblioteksbehovet i stadsdelen genomförs.

Majornas bibliotek: Förvaltningen föreslår att en uppföljande utredning av biblioteksbehovet i stadsdelen genomförs.

Angereds bibliotek: Uppdraget att undersöka möjligheten att utöka biblioteksytan kvarstår. Dock ska en förstudie om ombyggnation av den intilliggande gymnasieskolan påbörjas och kan påverka dess nyttjande av Blå Ställets lokalytor och därmed möjligheten för biblioteket att utöka ytan. Aktiviteten flyttas från nutid till närtid med anledning av detta.

Gårdsten-Lövgärdet: Ett mindre profilbibliotek med barninriktning föreslås. Aktiviteten var tidsatt till närtid i lokalbehovsplanen för 2022. Då en eventuell utökning av Angereds bibliotek skjuts upp, tidigareläggs istället behovet av etablering till nutid.

Biskopsgårdens bibliotek: I lokalbehovsplanen för 2022 pekades på behov av ny lokal med annan placering. Behovet kvarstår men flyttas från närtid till nutid.

Norra Biskopsgården: I lokalbehovsplanen för 2022 fastslogs behov av ett mindre bibliotek i norra Biskopsgården eller Länsmansgården och i föreliggande ärende som behandlar lokalbehovsplan 2023 föreslår förvaltningen att kulturnämnden ger stadsfastighetsförvaltningen i uppdrag att söka efter lämplig lokal och återkomma med förslag på sådan.

Göteborgs Konsthall: Efter uppdragsredovisning och beslut i kulturnämnden utför Higab på nämndens uppdrag en förstudie gällande en möjlig lokalisering i slakthusområdet i Gamlestaden. Förstudien beräknas presenteras för kulturnämnden under hösten 2023.

Tillkommande aktiviteter:

Kärra bibliotek. Förvaltningen föreslår att i väntan på nybyggnation i Kärra centrum och tillgänglig ny bibliotekslokal där, utreda möjligheten att tillfälligt ersätta nuvarande bibliotek med en biblioteksservicestation.

Lundby bibliotek. Förvaltningen föreslår att i väntan på ett nytt Backa Kulturhus, låta utreda hur behovet av biblioteksservice i området kan mötas på ett effektivt sätt.

Torslanda bibliotek: Förvaltningen undersöker möjligheten att flytta den administrativa ytan in i biblioteket och därigenom minska hyreskostnaderna.

Kortedala bibliotek: Förvaltningen ser möjligheter för annan kommunal verksamhet att samnyttja lokalen, under förutsättning att man vänder sig till samma målgrupp.

Trulsegårdens bibliotek: I ärendet ”*Inhyrning av ersättningslokal för folkbiblioteket i Hjällbo*” (bordlagt 2023-08-28 § 165) föreslås förvaltningen, i avvaktan på nybyggnation i Skra Bro och eventuell tillgänglig ny bibliotekslokal där, få i uppdrag att låta utreda möjligheten att tillfälligt ersätta Trulsegårdens bibliotek med en biblioteksservicesstation eller annan kompletterande service. Politiskt beslut inväntas.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023 ger förvaltning, nämnd och stad en god ögonblicksbild över nämndens lokalbehov under kommande år. Lokalbehovsplanen ska enligt riktlinjen uppdateras minst en gång per mandatperiod, men då nämnden numera har många lokaler kommer planen sannolikt att uppdateras årligen och därigenom också framåt vara ett stöd i planeringen av lokalresurserna.

Underhållsbehov och lokalanpassningar som krävs i de byggnader som museerna driver sin verksamhet i är komplicerade. Detta då åtgärder kopplade till bristande tillgänglighet, fysisk arbetsmiljö och energieffektivitet behöver ske i relation till fastigheternas ålder och dess kulturhistoriska värden. Staden behöver beakta de konsekvenser åtgärderna får vad gäller lokalkostnader för kulturnämnden.

Kulturnämndens publika lokaler för bibliotek, kulturhus, museer och konsthall ska bidra till att bredda och öka användningen av kultur i hela staden. Flera av nämndens institutioner är också välkända besöksmål som bidrar till staden som destination. Med cirka 4 miljoner årliga besök krävs ett omfattande underhåll och upprustningar av till exempel inredning och teknik med jämna intervaller.

Flertalet av aktiviteterna i kulturnämndens lokalbehovsplan 2023 genererar kostnadsökningar om de verkställs. För att uppnå ekonomisk balans krävs beslut om anpassningar av befintlig verksamhet och inhyrningar. Alternativt krävs utökning av kommunbidraget i motsvarande omfattning de år kostnaderna faller ut, då ökningarna inte ryms inom kulturnämndens nuvarande ekonomiska ram.

Då nämnden i realiteten har små möjligheter att lämna museernas kulturhistoriska lokaler i syfte att få ned sina fastighetsrelaterade kostnader, är det av yttersta vikt att nämnden erhåller kompensation för de hyresökningar som sker. Ofta ligger dessutom villkorade donationer som grund för byggnadernas uppförande. Nuvarande situation, då full kompensation inte utgått, har bidragit till en urholkning av nämndens ekonomi, ett högt intäktskrav samt brist på verksamhetsmedel.

Kulturförvaltningens organisation för fastighetsfrågor behöver dimensioneras i relation till nämndens ökade lokalbestånd och för stadens förändrade processer kopplat till lokalfrågorna. Idag saknas medel för denna förflyttning.

GÖTEBORGS STADS KULTURFÖRVALTNING

Anna Rosengren

Sofia Lubian

Förvaltningsdirektör

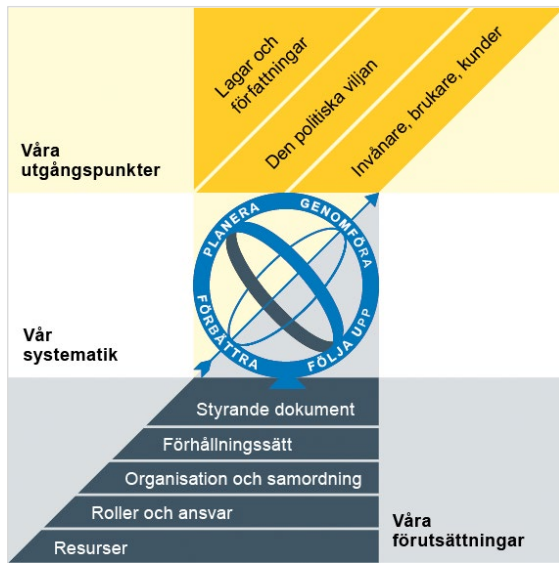
Avdelningschef Stab, kultur- och samhällsutveckling

Kulturnämndens lokalbehovsplan 2023

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av: Kulturnämnden	Gäller för: Kulturnämnden	Diarienummer: [Nummer]	Datum och paragraf för beslutet: [Text]
Dokumentsort: Plan	Giltighetstid: [Giltighetstid]	Senast reviderad: [Datum]	Dokumentansvarig: [Funktion]
Bilagor: [Bilagor]			

Innehåll

Inledning	5
Syftet med denna plan	5
Vem omfattas av planen	5
Giltighetstid	5
Bakgrund	5
Koppling till andra styrande dokument	6
Stödjande dokument	7
Genomförande av denna plan	7
Uppföljning av denna plan	7
Planen	7
Analytiska utgångspunkter	7
Tidsperspektiv i lokalbehovsplanen	7
Drivkrafter i lokalbehovsplanen	8
Geografiska utgångspunkter	8
Lokalbehovsanalys	9
Museer, konsthall och magasin	9
Göteborgs Konsthall	10
Göteborgs konstmuseum	11
Göteborgs stadsmuseum	12
Röhsska museet	12
Nya magasin	13
Sjömanstornet	13
Lilla Änggården	14
Hem i Haga	14
Bibliotek och kulturhus	15

Stadsområde Centrum	15
Stadsområde Hisingen	19
Stadsområde Nordost	24
Stadsområde <i>Sydväst</i>	27
Samnyttjan och samlokalisering	28
Fördelar utifrån verksamhet och ekonomi	28
Utmaningar kopplade till samlokalisering/samnyttjan	29
Inre underhåll och upprustningar	29
Inre underhåll	30
Upprustningar av lokaler, inredning och teknik	30
Fria kulturaktörers lokaler	30
Undersökning av nuläge och behov	31
Gapet ökar mellan hyreshöjningar och kulturstödsram	32
Kulturlots för framdrift	32
Aktuella utmaningar och möjligheter	32
Urholkning av ekonomin	32
Fler lokaler på kort tid	33
Verksamhetskostnader knutna till lokaler	33
Lokaler i rätt lägen	33
Nya krav på lokalerna	33
Olika områden har olika behov	34
Anpassade kontorsytor	34
Lokalkostnadsanalys	34
Risikanalys	35
Ränteförändringar	35
Dimensionering av fastighetsorganisation	35
Underhåll av lokaler i kulturfastigheter	36
Krav kopplat till trygghet	36
Marknadshyror påverkar	36
Kommuninterna upplåtelser och självkostnadshyra	36
Fördelning av självkostnadshyra	36
Staden som förändras	37
Kultur som resurs och investering	37
Behovet av kulturstöd ökar	37

Inledning

Syftet med denna plan

Syftet med lokalbehovsplanen är att redovisa lokalbehov för de verksamheter som kulturnämnden ansvarar för. Planen omfattar nämndens befintliga, tillkommande och avgående lokalbehov. Den beskriver också utmaningar och möjligheter i nämndens lokalbehov.

Kulturnämndens lokalbehovsplan är ett underlag till Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan.

Vem omfattas av planen

Denna lokalbehovsplan gäller för kulturnämndens verksamhet vilket främst innebär publika lokaler för museer, konsthall, kulturhus, bibliotek samt lokaler för bevarande av museisamlingarna. Planen beskriver också under en egen rubrik det fria kulturlivets lokalbehov på en övergripande nivå.

Giltighetstid

Denna plan gäller från antagande i kulturnämnden 2023. Planen antas vid ny mandatperiod. Årlig revidering sker om det finns behov av detta utifrån status på verksamhetslokalerna samt förändrade mål och visioner.

Bakgrund

Under 2020 antogs Göteborgs Stads program för lokalförsörjning 2020–2026 i kommunfullmäktige (KF 2020-03-19 § 4 1006/18) i syfte att utveckla den strategiska styrningen av Göteborgs stads lokalförsörjning.

Under början av 2022 antogs det första reglerande styrande dokumentet inom ramen för programmet i kommunfullmäktige, Göteborgs stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner (KF 2022-01-27 § 14 0479/21).

I riktlinjen anges att nämnderna årligen ska översända sina beslutade lokalbehovsplaner som underlag till stadens lokalförsörjningsplan vilken syftar till att ge en bild av Göteborgs stads lokalförsörjning av kommunal service.

Koppling till andra styrande dokument

Styrande dokument	Koppling till denna plan
Göteborgs Stads budget	Budgeten anger mål för samtliga nämnder och styrelser
Göteborgs Stads lokalförsörjningsplan 2023	Kulturnämndens lokalbehovsplan utgör ett underlag till stadens lokalförsörjningsplan
Museilagen (2017:563)	Genom museerna främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Museerna ska aktivt förvalta sina samlingar för att nå verksamhetens mål.
Kulturmiljölag (1988:50).	Nämnden ansvarar för vård och förvaltande av arkeologiska föremål som tillvaratagits inom staden och som enligt kulturmiljölagen erhållits genom stående begäran om fyndtilldelning.
Bibliotekslagen (2013:801) Alla kommuner ska ha folkbibliotek.	Bibliotekslagen betonar bibliotekens betydelse för det demokratiska samhällets utveckling och den grundläggande roll de spelar för kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.
Biblioteksplanen	Bibliotekslagen slår fast att alla kommuner ska ha en antagen biblioteksplan för den biblioteksverksamhet som drivs av kommunen.
Göteborgs Stads kulturprogram	Ett styrande dokument som anger hur Göteborg ska bli en ledande kultur- och evenemangstad, i enlighet med kommunfullmäktiges ambition.
Göteborgs Stads program för lokalförsörjning 2020–2026	Ett antal reglerande styrande dokument i syfte att skapa en ny styrmiljö för stadens lokalförsörjning
Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner	Anger ramar, ansvar och handlingsutrymme i utformandet av lokalbehovsplanen

Stödande dokument

- Översiktsplanen för Göteborg
- Strategi för utbyggnadsplanering Göteborg 2035
- Stadens befolkningsprognoser
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018–2026

Genomförande av denna plan

Kulturförvaltningen ansvarar för att bereda underlag för beslut som krävs för att lösa behoven som lyfts i lokalbehovsplanen.

I arbetet krävs ett nära samarbete med stadsledningskontoret, stadsfastighetsförvaltningen och berörda fastighetsägare.

Uppföljning av denna plan

Kulturnämnden är ansvarig för antagande av lokalbehovsplanen.

Kulturförvaltningen ansvarar för uppföljning och årlig revidering av lokalbehovsplanen inför antagande av kulturnämnden.

Planen

Enligt Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner presenteras de analytiska utgångspunkter som ligger till grund för innehållet i planen och därefter följer en beskrivning av lokalbehovsanalys, aktuella utmaningar och möjligheter, lokalkostnadsanalys samt riskanalys för nämndens samtliga verksamhetsområden.

Kulturnämndens lokalbehovsplanen är utöver detta kompletterad med två nämndspecifika rubriker: Löpande underhåll och upprustningar samt Fria kulturaktörers lokaler.

Analytiska utgångspunkter

I detta avsnitt redogörs för de analytiska utgångspunkter som legat till grund för de behov som presenteras i lokalbehovsplanen.

Tidsperspektiv i lokalbehovsplanen

I Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner anges att lokalbehovsplanen ska utgå ifrån tre olika tidsperspektiv:

- Nutid (1–5 år)
- Närtid (5–10 år)
- Framtid (10 år och framåt)

Nutidsperspektivet är primärt det nämnden använder för beslut om uppdrag avseende avgående eller tillkommande lokaler för att säkerställa lokalförsörjning i balans. Det är även i detta tidsperspektiv

som uppdrag om ny-, till- och ombyggnation genomförs. I nutidsperspektivet görs också de sista bedömningarna utifrån reviderade uppdrag i staden, förändrat ansvar, analys av befolkningsprognos och kapacitet.

I ett närtidsperspektiv sker arbetet med detaljplaner. Planering i ett närtidsperspektiv handlar därför främst om att säkerställa att nödvändiga ytor för kommunal service planläggs och att byggnation möjliggörs. Det sker dels genom antagande av nya planer, dels genom revidering av befintliga detaljplaner.

Framtidsperspektivet är bortom de närmaste tio åren. I detta tidsperspektiv är det främst tillgången på lämplig mark för kommunal service som måste säkerställas för att marken sedan ska finnas tillgänglig att planlägga i närtidsperspektivet.

Drivkrafter i lokalbehovsplanen

I Göteborgs Stads riktlinje för stadens lokalförsörjningsplan och nämndernas lokalbehovsplaner har tre huvudsakliga drivkrafter definierats som var och en för sig eller i kombination driver förändringar av lokalbehovet.

De tre definierade drivkrafterna är:

- Befolkningsmässiga förändringar
- Befintliga verksamhetslokaler
- Mål

Drivkraften befolkningsmässiga förändringar är kopplad till förändringen av stadens befolkning. Minskar befolkningen minskar generellt behovet av verksamhetslokaler och tvärtom, ökar befolkningen ökar generellt behovet av verksamhetslokaler.

Drivkraften befintliga verksamhetslokaler är kopplad till ändamålsenligheten i befintliga lokaler. Ändamålsenligheten drivs dels ifrån fastighetsägare och förvaltares ansvar att underhålla befintliga fastigheter, dels verksamhetens behov av att säkerställa ändamålsenligheten i befintliga lokaler över tid.

Drivkraften mål är kopplad till förändrade mål och visioner. Det kan dels röra sig om förändrade politiska mål och visioner, dels verksamhetens mål och visioner, både var och en för sig eller i kombination med varandra vilket kan föra med sig ett förändrat lokalbehov.

Geografiska utgångspunkter

Lokalbehovsanalysen är för bibliotek och kulturhus uppdelad i stadsområden. Museernas och konsthallens lokalbehov är presenterade på hela-staden-nivå.

Lokalbehovsanalys

Kulturnämnden hanterar drygt 50 hyres- och nyttjanderättsavtal, vilket totalt innefattar en inhyrd yta på cirka 90 000 kvm. Cirka hälften av avtalen och inhyrd yta är i lokaler ägda av de kommunala bolagen Higab och Göteborgslokaler, en tredjedel är lokaler ägda av privata fastighetsägare och resterande är i byggnader ägda av stadsfastighetsförvaltningen via egna avtal eller nyttjanderättsavtal med andra förvaltningar. I lokalbehovsanalysen tas enbart behov av förändringar i lokalbeståndet upp.

Lokalbehovsanalysen i lokalbehovsplanen är uppdelad utifrån stadsområde för bibliotek och kulturhus. För museet och konsthall presenteras objekten utifrån en hela-staden-nivå.

Lokalbehoven delas upp i omlokaliseringar, lokalanpassningar, tillkommande verksamhet och kompletterande service (till exempel obemannade biblioteksservicestationer). Till detta kommer löpande underhåll och upprustningar och fria kulturaktörers lokalbehov som redovisas under egna rubriker.

Nämnden ska även redovisa lämnade lokaler, då det sedan 2020 saknas kommuncentral finansiering för tomställda lokaler som staden äger. Kulturnämnden har dock för huvuddelen av sina lokaler hyresavtal med kommunala bolag och privata hyresvärdar och för dessa är det möjligt att lämna lokalerna vid avtalstidens utgång utan att kulturnämnden blir stående med kostnader.

Museer, konsthall och magasin

De fyra museerna i Göteborg ska främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning och är institutioner med uppdraget att aktivt förvalta stadens samlingar. Göteborgs Konsthall har inte någon samling, utan är en arena för samtidskonst.

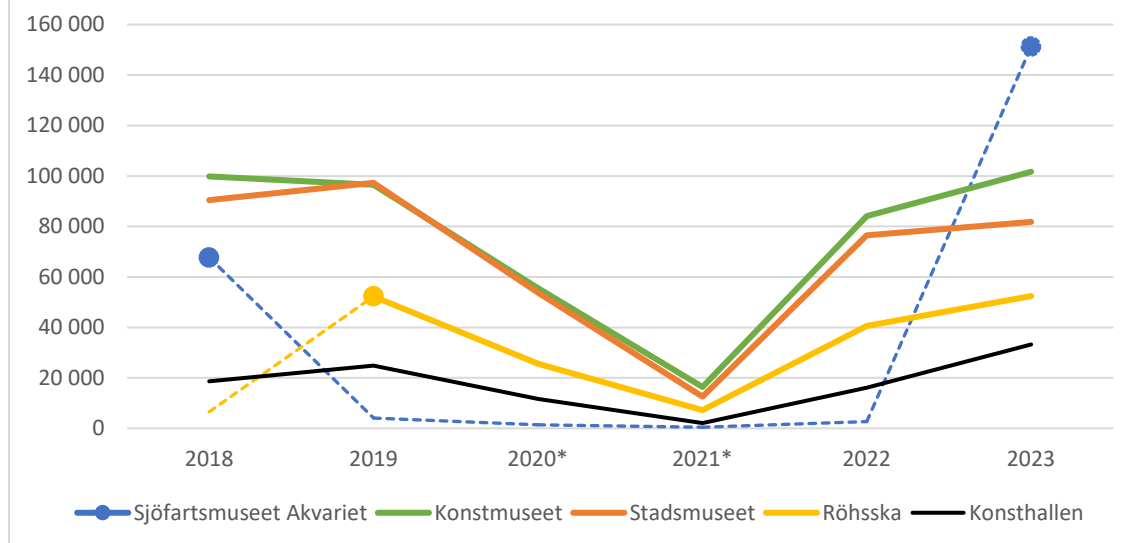
Göteborgs museer och konsthall har sina publika verksamheter i ändamålsbyggnader, det vill säga byggnader uppförda för att innehålla just musei- och konsthallsverksamheter. Den aktiva samlingsförvaltningen bedrivs idag i vad som bäst kan beskrivas som tillfälliga lokaler.

Att lämna ändamålsbyggnader som också är en del av kulturmiljön och i många fall en del av respektive institutions historia har inte bedömts som vare sig önskvärt eller lämpligt. Dock finns för dessa byggnader omfattande behov både gällande anpassningar och underhåll. Byggnaderna är minst 100 år gamla och har en utmaning att svara upp mot lagkrav när det rör tillgänglighet och arbetsmiljö. Avdelningen Museer och konsthall har mot bakgrund av ovanstående tre större pågående projekt tillsammans med Higab:

- Uppförande av nya magasin för aktiv samlingsförvaltning, planeras vara klar för att påbörja inflytt av föremål från år 2027.
- En om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum, planeras att stå klar 2030 och öppna för publiken 2031.
- En omlokalisering av Göteborgs Konsthall. En förstudie gällande lokalisering i slakthusområdet i Gamlestaden genomförs 2023.

(jan-juni) Museibesök 2018-2023

*Verksamheterna delvis eller helt stängda pga. restriktioner - covid-19 pandemin (2020-2021), streckade linjer - stängt pga. renovering.

Diagrammet ovan visar besök under första halvåret för åren 2018–2023. Under perioden har Röhsska museet varit stängt under 2018 och Sjöfartsmuseet Akvariet nyöppnade i december 2022 efter ett par års om- och tillbyggnad.

På totalen är både museerna och konsthallen tillbaka på ungefär samma besöksiffror som innan pandemin. Noteras bör att antalet besök på museerna och i konsthallen påverkas stort av vilka tillfälliga utställningar som visas under perioden och att det under 2023 till exempel visats en utställning om Göteborgskoloristerna på Göteborgs konstmuseum som lockat många. Likaså att det nyligen ombyggda Sjöfartsmuseet och Akvariet lockat många besökare.

Göteborgs Konsthall

Göteborgs Konsthall är placerad i direkt anslutning till Göteborgs konstmuseum. Här har konsthallen funnits sedan 1923 då hallen stod färdig som en del av stadens 300-årsjubileum. Nuvarande lokal har omfattande brister utifrån tillgänglighet och arbetsmiljö. Idag finns en temporär lösning med paviljonger för kontorsyta och verkstad.

Under våren 2023 har Higab på kulturnämndens uppdrag utfört en förstudie gällande en möjlig lokalisering i slakthusområdet i Gamlestaden. Förstudien beräknas presenteras för kulturnämnden under hösten 2023.

Målsättningen är att verksamheten genom sitt nya läge ska bli ett än mer attraktivt besöksmål med ökad synlighet och öppna utställningar 12 månader om året. Förstudien ska presentera lösningar för hur konsthallens behov kan tillgodoses med beaktande av befintlig byggnads förutsättningar samt ange en hyresnivå.

Higab AB är fastighetsägare för nuvarande lokal på Götaplatsen med en yta om 710 kvm. Till detta kommer tillfälliga paviljonger om 100 kvm.

Kommunfullmäktige fattade beslut om att omlokalisera konsthallen (KF 2016-06-15 § 6).

I september 2022 beslutade kulturnämnden att omlokalisering av Göteborgs Konsthall ska ske till Slakthusområdet, Gamlestaden (KN 2022-09-19 § 187 pkt 1).

Omlokalisering	Ny lokal för ökad tillgänglighet, förbättrad arbetsmiljö och stärkta förutsättningar för verksamhetsutveckling. 1200–1400 kvm	Nutid	Drivkrafter ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
----------------	--	-------	--

Göteborgs konstmuseum

Göteborgs konstmuseum är placerad i en ändamålsbyggnad på Götaplatsen. Här har museet haft sin verksamhet sedan 1923 då museet stod färdig som en del av staden 300-årsjubileum. Göteborgs konstmuseum har därefter byggts till på 1960- och 1990-talet.

Det finns ett kommunfullmäktigebeslut om att bygga om och till konstmuseet. Målsättningen är att säkerställa väl fungerande vägar för publiken, konsten och personalen. Idag är alla dessa flöden korsande vilket har starka negativa effekter, inte minst utifrån säkerhetsaspekten. En om- och tillbyggnad ska ge mer utrymme för besökare, förbättra villkoren för att hantera och visa konsten och ge bättre arbetsmiljön för museets medarbetare.

Inom ramen för om- och tillbyggnad arbetas en detaljplan fram och en arkitektävling genomförs parallellt för att kunna inarbetas i planen. Därefter kan projektering och genomförande påbörjas. Tidplanen idag är att museet stänger för besökare i mars 2027, att förvaltningen lämnar byggnaden sent samma år. Verksamheten får tillgång till byggnaden 2030 och en öppning för publik beräknas göras 2031.

Higab AB är fastighetsägare och lokalytan är 7 000 kvm.

Kommunfullmäktige fattade i oktober 2021 beslut om att genomföra investeringen i om- och tillbyggnad av Göteborgs konstmuseum (KF 2021-10-28 § 17). Investeringsnivån fastställdes till 800 mnkr inklusive riskreserv. Samtidigt fick kulturnämnden i uppdrag att säkerställa att andelen av kapital- och driftskostnaden som idag bekostas av kommunala skattemedel inte ökar. Förvaltningen har redovisat ett förslag till svar på uppdraget, med förslag om att hemställa att kommunfullmäktige förklarar uppdraget fullgjort. Nämnden har bordlagt ärendet (KN 2023-08-29 § 13).

Lokalanpassning	Om- och tillbyggnad samt underhåll för ökad tillgänglighet, förbättrad arbetsmiljö och stärkta förutsättningar för verksamhetsutveckling.	Nutid	Drivkrafter ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
-----------------	---	-------	--

Göteborgs stadsmuseum

Göteborgs stadsmuseum finns i en byggnad som består av två ihopbyggda lokaler på sammanlagt 8 378 kvm. En del är svenska ostindiska kompaniets huvudbyggnad från slutet av 1700-talet och en del är från slutet av 1800-talet och uppförd för museiverksamhet.

En större om- och tillbyggnad genomfördes under 1993–1996, men fortfarande saknas en klimatstyrning i byggnaden. Det påverkar inte bara besökarnas komfort och personalens arbetsmiljö utan också föremålen. En utredning gällande klimatfrågan behöver påbörjas för att i närtid kunna åtgärdas.

Kulturnämnden behöver även tillsammans med fastighetsägaren hitta en ekonomisk hållbarhet när det gäller skötsel och underhåll för att säkra de kulturhistoriska värdena i fastigheten.

Higab AB är fastighetsägare och lokalytan är 8 400 kvm.

Lokalanpassning	Säkerställa underhåll av de kulturhistoriska värdena men också av en god arbetsmiljö	Närtid	Drivkraft: ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
-----------------	--	--------	---

Röhsska museet

Röhsska museet finns i en byggnad på Vasagatan från 1916, med tillbyggnader från 1930- och 1960-talen. En tillgänglighetsanpassning av entrén, samt nya toaletter och kapprum gjordes 2018–2019, men det finns fortsatt behov av lokalanpassningar för att komma till rätta med tillgänglighet och klimat i kontorsdelarna. Likaså har museet problem med akustiken i de publika delarna.

Sedan våren 2022 är plan ett stängt för ett nödvändigt underhållsarbete. Dock har tidplanen försenats kraftigt vilket påverkar museets besökssiffror och därmed också intäkter. Någon gång under 2024 förväntas våningsplanet kunna öppnas upp igen.

Till fastigheten hör en mycket fin innergård belägen mellan dagens HDK-Valand och Röhsska museet. Den saknar idag publik tillgänglighet. Ytan kan aktiveras om tillgänglighetsfrågan löses och då bli en mötesplats för göteborgarna.

Det är angeläget att kulturnämnden tillsammans med fastighetsägaren hittar en ekonomisk hållbarhet när det gäller skötsel och underhåll för att säkra de kulturhistoriska värdena i fastigheten.

Higab AB är fastighetsägare och lokalytan är 8 000 kvm.

Lokalanpassning	Säkerställa underhåll av de kulturhistoriska värdena men också för en god arbetsmiljö.	Närtid	Drivkrafter: ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
-----------------	--	--------	---

	Utreda möjligheten att öppna gården för publik verksamhet.		
--	--	--	--

Nya magasin

Göteborgs stad ansvarar för cirka 1,2 miljoner föremål från Göteborgs stadsmuseum, Sjöfartsmuseet Akvariet, Göteborgs konstmuseum och Röhsska museet, samt flera miljoner bilder och arkivalier. Samlingarna har varit i behov av nya magasin en lång tid.

Nuvarande magasinlokaler har omfattande brister utifrån bevarande av samlingarna, tillgänglighet och arbetsmiljö och hyrs av fem olika privata hyresvärdar. Hösten 2020 fattade kommunfullmäktige beslut om att godkänna förstudien och Higabs hemställan om att genomföra investering samt förvärv av en tomt i Angered för nytt magasin. Bygglovets överklagades till Mark- och miljööverdomstolen, som inte meddelade prövningstillstånd. Bygglovets har nu vunnit laga kraft. Nu påbörjas upphandling av totalentreprenör.

Det nya magasinet ger en ändamålsenlig, säker och ren bevarandemiljö för nämndens alla samlingar så att dessa kan tillgängliggöras i den publika verksamheten. Byggnaden blir energieffektiv och är planerad för en långsiktig hållbarhet. Flytten av föremål till det nya magasinet är planerad att börja 2027.

Higab AB blir fastighetsägare för det blivande magasinet på cirka 14 000 kvm.

Kulturnämnden fattade i april 2020 beslut om att ge lokalsekretariatet i uppdrag att genomföra inhyrning av nya fjärrmagasin för nämndens samlingar. KN 2020-04-21 § 91

Kommunfullmäktige tillstyrkte Higabs hemställan om att genomföra investering samt förvärv av fastighet för nytt magasin. KF 2020-10-15 § 25.

Omlokalisering	Flytt till nybyggd lokal för att säkra bevarande, tillgänglighet och arbetsmiljö.	Nutid	Drivkrafter ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
----------------	---	-------	--

Sjömanstornet

Sjömanstornet ligger i direkt anslutning till Sjöfartsmuseet Akvariet. Tornet uppfördes 1933 som ett minnesmärke för de sjömän som miste livet under första världskriget. Sjömanstornet renoverades 2015, men saknar idag värme och full tillgänglighet. På sikt behöver ställning tas till om tornet fortsatt kan vara en av kulturnämndens publika miljöer.

Higab AB är fastighetsägare och lokalytan är 20 kvm.

Lokalanpassning	Tillgänglighet och uppvärmning.	Nutid	Drivkrafter ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
-----------------	---------------------------------	-------	--

Lilla Änggården

Lilla Änggården (mangårdsbyggnaden) är en donation från 1963 till staden. Higab äger och förvaltar mangårdsbyggnaden och kulturförvaltningen hyr den utan kostnad av Higab samt ansvarar för lösöret och publik verksamhet. Kulturnämndens verksamhet bekostas helt av stiftelsemedel från Grén Brobergs museistiftelse.

Det finns en utvecklingsplan för 2018–2028, men utmaningar med ansvarsstrukturen samt tillgänglighetsfrågor i en komplex kulturmiljövård.

Higab AB är fastighetsägare och lokalytan är 1 019 kvm.

Lokalanpassning	Tillgänglighet i en komplex kulturmiljö	Nutid	Drivkraft: ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
-----------------	---	-------	---

Hem i Haga

I Haga finns en lägenhet, en bottenvåning med arbetarbostäder, en lokal i källarplan samt vindsutrymmen som är återskapade arbetarhem från 1700–1930. Göteborgs stadsmuseum hyr lokalerna och bedriver visningsverksamhet samt ansvarar för lösöre, rekvisita och enstaka museiföremål sedan 1990-talet. 2013 blev fastigheten byggnadsminnesförklarad av länsstyrelsen. Lokalerna har brister i tillgängligheten. Möjligheten att fortsatt bedriva visningsverksamhet och i så fall i vilken form ska utredas i under innevarande avtalsperiod.

Göteborgslokaler är fastighetsägare och lokalytan är 344 kvm.

Lokalanpassning	Tillgänglighet i en komplex kulturmiljö som är kulturminnesmärkt.	Närtid	Drivkrafter ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
-----------------	---	--------	--

Bibliotek och kulturhus

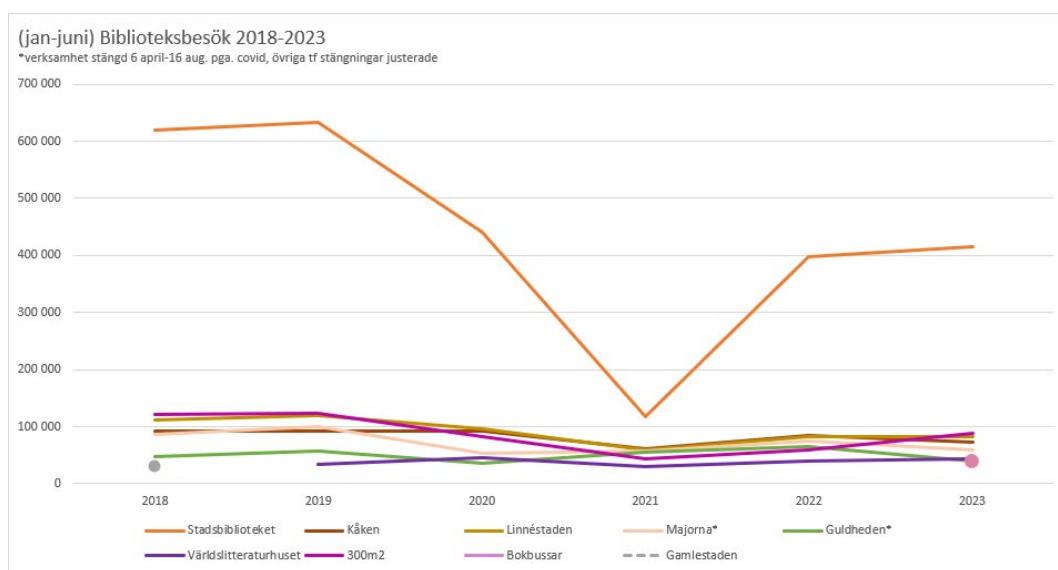
Mötesplatser som bibliotek krävs för att få en levande blandstad i centrum, där biblioteket blir ett komplement till handel, kontor och restauranger. I bostadsområden utanför centrala staden är bibliotek och kulturhus ofta de enda öppna mötesplatserna och de boende får där tillgång till både kunskap och kultur.

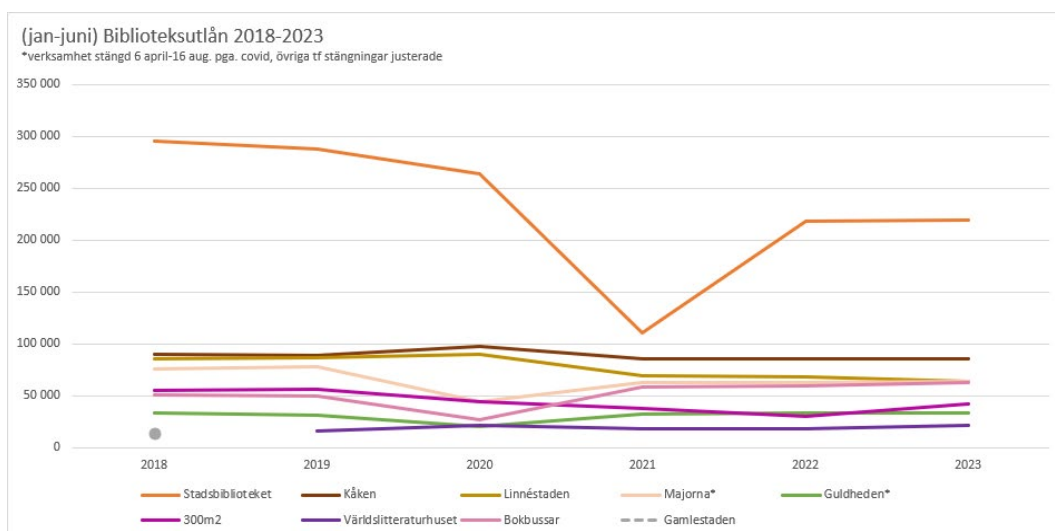
2020 genomfördes utredningen Framtidens bibliotek av en extern utredare. Den visade på att det med prognoserade befolkningsökningar skulle behövas 13 ytterligare bibliotek i Göteborg. Utredningen redovisade dock också på ett mer ekonomiskt hållbart sätt att möta behovet genom att flytta några av de befintliga biblioteken, rusta upp andra, komplettera med biblioteksservice och se över tillgängligheten. Kulturnämnden tog fasta på dessa alternativa sätt att möta behovet av biblioteksservice framåt och fattade ett antal beslut, vilka till stor del fortfarande har bäring på aktiviteterna i lokalbehovsplanen.

Biblioteken har olika karaktär och delas in i bibliotek vid strategiska tyngdpunkter, bibliotek i tyngdpunkter och bibliotek vid lokala torg enligt beslut i kulturnämnden i augusti 2020. Faktorer som stadsområden, läge och synlighet samt tillgänglighet för alla, är avgörande för bibliotekens möjlighet att uppfylla sina uppdrag. Kompletterande service i form av biblioteksservicestationer används som komplement till besök på folkbibliotek eller av användare som i huvudsak nyttjar det digitala biblioteket för att få lästips och lägga reservationer. På servicestationen hämtar användarna sina reserverade lån och lämnar tillbaka lånad media. Ytan kan vara mycket begränsad och är möjlig att inrymmas i en annan lämplig verksamhet, som exempelvis en butik eller en sporthall. Avgörande för att en biblioteksservicestation ska vara framgångsrik är läge och tillgänglighet i form av generösa öppettider.

Biblioteken finns idag till stor del i lokaler som är inhyrda och inte ägs av staden, vilket i dessa fall gör det möjligt att avveckla eller flytta verksamhet utan att nämnden blir stående med kostnader för tomställda lokaler. I några fall finns biblioteken i lokaler där andra förvaltningar är huvudhyresgäst och där man upprättat nyttjanderättsavtal.

Stadsområde Centrum

Diagrammen ovan visar besök och utlån av fysiska medier under första halvåret för åren 2018–2023. I stadsområdet Centrum har kulturnämnden idag sju bibliotek. Inom det största biblioteket som är Stadsbiblioteket, har också de två bokbussarna sin hemvist. Totalt är verksamheternas besök nära oförändrade (-0,5%) och utlån ökar något (tre procent) jämfört med 2022, men jämfört med före pandemin är besöken ungefär 30% procent lägre och för utlånen 15 procent lägre. Bokbussarna har från och med i år likvärdiga besöksräknare.

Stadsbibliotekets satellitbibliotek, 300 m2 är det bibliotek i stadsområdet som ökar mest i år, vilket troligen är en effekt av att arbetspendlarna alltmer återvänder. Linnéstadens bibliotek har ännu inte återhämtat sig efter pandemin. Utlånen ligger idag ungefär 25 procent lägre utlån än tidigare, och har under 2023 fortsatt att minska något.

Kulturhuset Kåken

Kulturhuset Kåken ligger i ett det gamla Härlanda fängelseområdet, med närhet till Munkbäckstorg som i översiktsplanen pekats ut som en lokal tyngdpunkt. En förstudie initierades 2016 av dåvarande stadsdelsnämnd Örgryte-Härlanda utifrån behov att anpassa lokalerna för ökad fysisk tillgänglighet samt en ny utställningshall. Förstudien visade på hur en ombyggnad av befintlig lokal i kombination med en mindre tillbyggnad skulle kunna möta identifierade behov. Kostnadsberäkningarna i förstudien innefattade utöver projekteringskostnad en årlig kostnadsökning på 820 tkr i 2020 års kostnadsläge under de första 10 åren. Kulturförvaltningens bedömning är att kulturhusets behov framåt möjligen istället kan lösas genom att disponera om verksamheten inom befintliga lokaler. Då skulle en tillbyggnad inte längre vara aktuell, men fortsatt finns behov av att se över tillgängligheten i lokalen.

Higab AB är fastighetsägare och lokalytan är 1 766 kvm.

Lokalanpassning	Översyn av lokalerna utifrån dagens förutsättningar och behov.	Närtid	Drivkraft: ⇒ Mål och visioner ⇒ Befintliga verksamhetslokaler
-----------------	--	--------	---

Linnéstadens bibliotek

Biblioteket på Första långgatan ligger i entrén till det tidigare stadsdelshuset. Fastigheten ägs av en extern fastighetsägare och kulturnämnden disponerar lokalen genom en kommunintern upplåtelse. Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen är huvudhyresgäst och har aviserat att de har behov av den yta som biblioteket idag använder. Linnéstadens bibliotek har ett högt antal besökare och är i behov av mer ändamålsenliga lokaler för programaktiviteter, studierum och större barnavdelning. Biblioteket antas nå en bredare målgrupp och nya användare med en annan geografisk placering.

Området utmed Masthuggskajen förtätas med främst kontor, men också bostäder, vilket troligen kommer att förändra hur människor rör sig i stadsdelen. Kulturförvaltningen ser utifrån ovanstående behov av att en uppdaterad utredning av användningen av de båda biblioteken i Linnéstaden och Majorna genomförs. Detta för att säkra lämplig placering och resursmässigt hållbar omfattning på biblioteksverksamheten framåt.

Nuvarande bibliotekslokal disponeras via nyttjanderättsavtal med förvaltningen för äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. Lokalytan är 620 kvm.

Efter beslut i kulturnämnden i november 2020 har uppdraget att söka lokal expedierats av Stadsledningskontoret till Stadsfastighetsförvaltningen. Förvaltningen fick också i uppdrag av Kulturnämnden att efter eventuella genomförda omlokaliseringar av Majornas och Linnéstadens bibliotek, beroende av lokalernas placering och storlek, utreda behovet av ytterligare ett kompletterande mindre bibliotek i området. KN 2020-11-23 § 225.

Vid Kulturnämndens sammanträde i februari 2022 fattades beslut om att utvidga sökkriterierna geografiskt och inte enbart innefatta tidigare utpekade knutpunkter i området. KN 2022-02-21 § 51.

Omlokalisering	SFF har i uppdrag att söka alternativ lokal. 700–1000 kvm	Närtid	Drivkraft: ⇒ Befolkningsmässiga förändringar ⇒ Befintliga verksamhetslokaler
----------------	--	--------	--

Majornas bibliotek

Biblioteket vid Chapmans torg har många besök och höga utlån. Biblioteket har också sedan många år en uppskattad programverksamhet för både barn och vuxna. Den nuvarande bibliotekslokalen kräver omfattande upprustning för att möta dagens behov. Det är akustikproblem i biblioteket, ytskikten behöver en översyn, inredningen är uttjänt och belysningen behöver bytas.

Det har under senare år skett förändringar i Majorna-Kungsladugård och både Mariaplan och Stigbergstorget har utvecklats till mer livfulla områden än Chapmans torg. Nu byggs stora nya områden med bostäder i de västra delarna av Majorna, vilket kommer att förändra stadsdelen ytterligare.

Kulturförvaltningen ser utifrån ovanstående att en uppdaterad utredning av behov av bibliotek i både Majorna och Linnéstaden kan bidra till att säkra lämplig placering och resursmässigt hållbar omfattning på biblioteksverksamheten framåt.

Extern fastighetsägare och lokalytan är 763 kvm.

Efter beslut i kulturnämnden i november 2020 har uppdraget att söka lokal expedierats av Stadsledningskontoret till Stadsfastighetsförvaltningen och verksamheten har lämnat in en behovsbeskrivning gällande lokalens utformning och lokalisering. Förvaltningen fick också i uppdrag av Kulturnämnden att efter eventuella genomförda omlokaliseringar av Majornas och Linnéstadens bibliotek, beroende av lokalernas placering och storlek, utreda behovet av ytterligare ett kompletterande mindre bibliotek i området. KN 2020-11-23 § 225.

Vid Kulturnämndens sammanträde i februari 2022 fattades beslut om att utvidga sökkriterierna geografiskt och inte enbart innefatta tidigare utpekade knutpunkter i området. KN 2022-02-21 § 51,

Omlokalisering	SFF har i uppdrag att söka alternativ lokal. 700–1000 kvm	Närtid	Drivkraft: ⇒ Befolkningsmässiga förändringar ⇒ Befintliga verksamhetslokaler
----------------	--	--------	--

Världslitteraturhuset

Världslitteraturhuset öppnade i december 2018 i nybyggda lokaler vid Gamlestads torg. Området är fortfarande nytt och under utveckling. Biblioteket används både av boende i närområdet och av studerande som bor främst Angered och i de östra stadsdelarna. Biblioteksverksamheten är idag uppdelad på flera plan utan intertrappa eller egen hiss, vilket har medfört svårigheter med service och trygghet. Ett av våningsplanen används idag för kontor. Ingen del av bibliotekslokalen är belägen på entréplan och det gör att synlighet från gatan är dålig. En sådan placering är generellt en brist för ett bibliotek, som då har betydligt svårare att nå nya användare. Inför att hyreskontraktet löper ut 2028 behöver användningen av biblioteket i nuvarande lokal samt behov av ersättningslokal i området utvärderas.

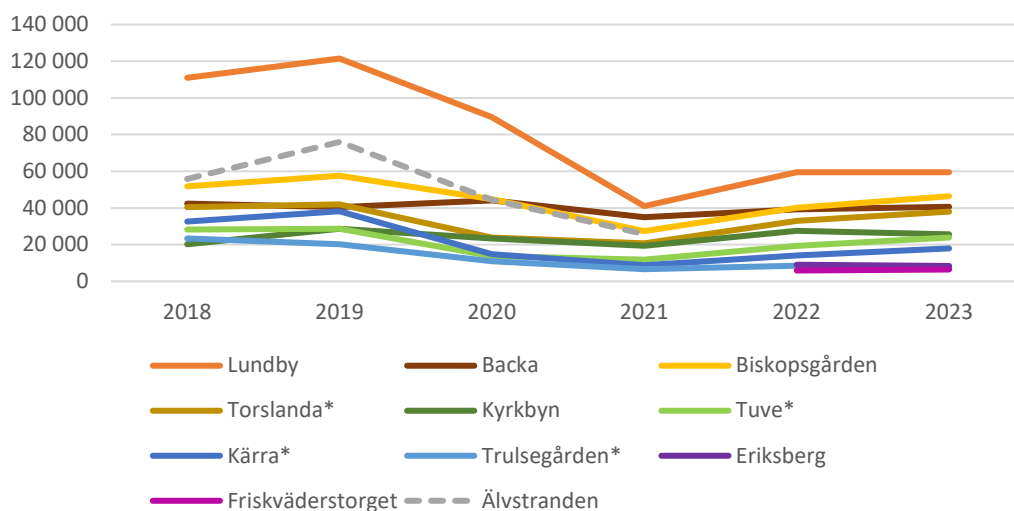
Extern fastighetsägare och lokalytan är 1 356 kvm.

Omlokalisering	Inför att kontraktet löper ut 2028 krävs en översyn gällande användningen av biblioteket och eventuellt behov av ersättningslokal i området.	Närtid	Drivkraft: ⇒ Befintliga verksamhetslokaler
----------------	--	--------	---

Stadsområde Hisingen

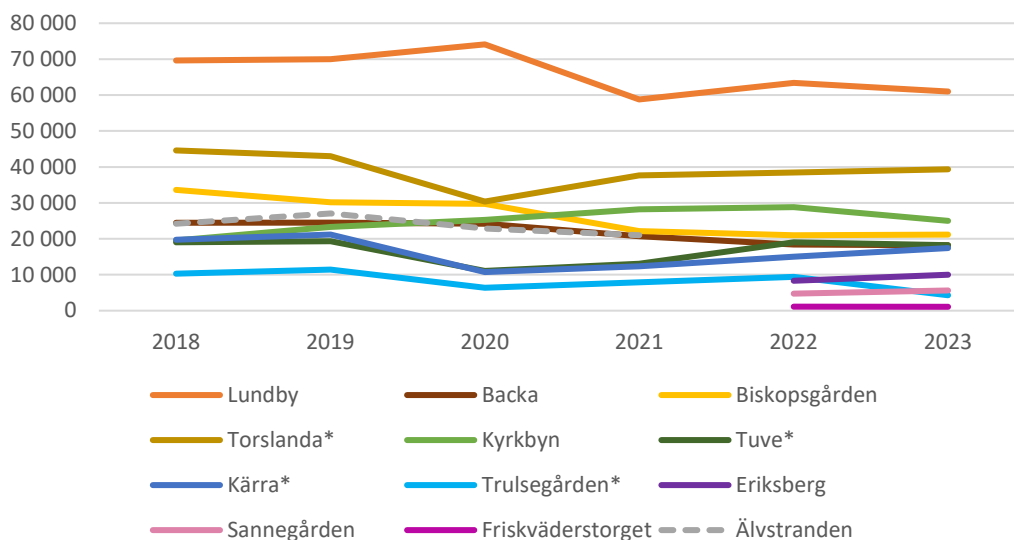
(jan-juni) Biblioteksbesök 2018-2023

*verksamhet stängd 6 april-16 aug. pga. covid, övriga tf stängningar justerade, nyöppnade justerade för att kunna jämföras med hela perioden

(jan-juni) Biblioteksutlån 2018-2023

*verksamhet stängd 6 april-16 aug. pga. covid, övriga tf stängningar justerade, nyöppnade justerade för att kunna jämföras med hela perioden

Diagrammen ovan visar besök och utlån av fysiska medier under första halvåret för åren 2018–2023.

Inom stadsområdet Hisingen har kulturnämnden idag nio bibliotek, ett popup-bibliotek och en biblioteksservicestation. Två av biblioteken har sina lokaler i skolor. Jämfört med 2022 ökar stadsområdets biblioteksbesök med sju procent, samtidigt som utlånen minskar med tre procent. Sedan innan pandemin är tappet dock större gällande både besök och utlån.

Lundby bibliotek är det största biblioteket i stadsområdet, men har tappat hälften av besöken jämfört med innan pandemin och har fortsatt en svag minskning gällande utlån. I både Torslanda och

Biskopsgården visar statistiken på ökade besök, även om Biskopsgårdens utlån ligger på en låg nivå efter pandemin.

Folkbiblioteket Älvstranden upphörde 2021 och ersattes av biblioteksservicestationen Sannegården och det meröppna profilbiblioteket Eriksberg. Älvstrandens bibliotek var en kombinerat skol- och folkbibliotek med uppskattningsvis hälften skolbibliotekslån och statistiken är därmed inte direkt jämförbar. Förvaltningens bedömning är att folkbibliotekslånen på Älvstrandens bibliotek kompenseras av de nya enheterna.

Biskopsgårdens bibliotek

Biskopsgårdens bibliotek är välbesökt och har funnits på Vårväderstorget sedan tidigt 60-tal. Biblioteket ligger på andra våningen och är ytmässigt väl tilltaget. Den fysiska tillgängligheten är dock inte tillfredsställande, vare sig för besökare eller ur arbetsmiljösynpunkt vid medietransporter.

För att attrahera nya biblioteksanvändare är synlighet avgörande. En ny lokal på entréplan med såväl högre tillgänglighet som bättre exponeringsmöjligheter svarar mot behoven på ett bättre sätt än nuvarande lokal och behovet behöver lyftas in i kommande detaljplanearbete. En lokalisering tillsammans med annan verksamhet som vänder sig till målgruppen är möjlig att överväga.

Nuvarande fastighetsägare är Göteborgslokaler och totalytan är 1 081 kvm.

Omlokalisering av befintligt bibliotek	Omlokalisering för ökad tillgänglighet, trygghet och synlighet. Ca 750–1 000 kvm.	Nutid	Drivkraft: ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
--	--	-------	---

Brunnsbo

Brunnsbo torg utpekas som en kommande tyngdpunkt i översiktsplanen. Där planeras en pendeltågstation med koppling till kollektivtrafiken på Hisingen, vilket gör att man kan förvänta sig att många människor kommer att passera och vistas på platsen som man i översiktsplanen beskriver som en framtida entré till centrala Hisingen. Projektet beräknas vara slutfört 2029/2030.

Det saknas bibliotek i området och utifrån att Brunnsbo blir en knutpunkt förslås här en obemannad biblioteksservicestation för snabba och enkla ärenden. Under 2030 beräknas det nya Kulturhuset Backaplan bli färdigställt och möter då områdets behov av en mötesplats och ett bibliotek för fördjupad biblioteksanvändning.

Kompletterande service	Biblioteksservicestation som kan etableras tillsammans med annan verksamhet. Mindre yta med generösa öppettider. 10–40 kvm.	Närtid	Drivkraft: ⇒ Befolkningsmässiga förändringar ⇒ Mål och visioner
------------------------	--	--------	---

Kulturhus Backaplan

Backaplan går från att vara handelsområde till att bli blandstad med en stor del bostäder och Hjalmar Brantingsplatsen blir stadens största knutpunkt för kollektivtrafik efter Brunnsparken. En förstudie gällande ett kulturhus vid Backaplan är genomförd och en konkurrenspräglad dialog med inbjudna arkitektkontor gällande utformning är nu planerad till 2026–2027. Om kommunfullmäktige därefter fattar beslut om uppförande av ett kulturhus är förslaget i förstudien att Lundby bibliotek utgör en del av Kulturhus Backaplan. Prognos för byggstart är nu halvårsskiftet 2028 med färdigställande under 2030, vilket innebär en senareläggning av projektet jämfört med tidigare lokalbehovsplan. Prognosen innehåller fortfarande stora osäkerhetsfaktorer.

Kulturnämnden fastställde i augusti 2020 att uppdraget till Higab gällande förstudie som stadsdelsnämnden gett dåvarande lokalsekretariatet, numera stadsledningskontoret, kvarstår. KN 2020-08-24 § 159.

Nybyggnation	Nybyggnation av kulturhus. Förstudie är genomförd. Arkitektupphandling är nästa steg. Higab är byggherre.	Närtid	Drivkraft: ⇒ Befolkningmässiga förändringar ⇒ Mål och visioner
--------------	---	--------	--

Kärra bibliotek

Folkbiblioteket i Kärra är inrymt i Klarebergsskolan. Stadsdelsnämnden Norra Hisingen initierade redan 2016 ett uppdrag till lokalsekretariatet att söka ny bibliotekslokal utanför skolan, då skolan behöver större yta. Biblioteket fick utifrån skolans behov byta lokal inom Klarebergsskolan sommaren 2020, men skolan har sedan tidigare aviserat att även den nya biblioteksytan i närtid behövs för skolverksamhet.

Ett nytt bibliotek i Kärra behöver en yta på 400–600 kvm. Med hänsyn taget till placering och lokalens utformning kan Kärra bibliotek i en ny lokal bli ett meröppet bibliotek med tillgänglighet också när det är obemannat. Detaljplanen för Kärra centrum beräknas vara klar tidigast under 2026 och en rimlig uppskattning är därmed att ny lokal för biblioteket kan bli tillgänglig närmare år 2030.

Utifrån användningen av nuvarande bibliotek i skolan, bedömer förvaltningen att en obemannad biblioteksservicestation på annan plats i Kärra kan vara ett alternativ fram till dess att det går att etablera ett bibliotek i egen lokal i nya Kärra centrum. Förvaltningen föreslår därför att möjligheten till alternativ biblioteksservice i Kärra utreds under hösten 2023.

Nuvarande lokal upplåtes av grundskoleförvaltningen genom nyttjanderättsavtal och avser ca 400 kvm.

Kulturnämnden fastställde i augusti 2020 att uppdraget gällande att söka ny lokal som stadsdelsnämnden gett dåvarande lokalsekretariatet, numera stadsfastighetsförvaltningen, kvarstår. KN 2020-08-24 § 159

Kulturnämnden fattade i augusti 2020 ett inriktningsbeslut om att folkbiblioteken på sikt inte ska lokaliseras i skolor. KN 2020-08-24 § 159

Omlokalisering av befintligt bibliotek	SLK har uppdrag av KN att söka alternativ folkbibliotekslokal utanför skolan. 400–700 kvm	Nutid	Drivkraft: ⇒ Befolkningsmässiga förändringar ⇒ Befintliga verksamhetslokaler
--	--	-------	--

Lundby bibliotek

Lundby bibliotek ligger idag i en lokal som hyrdes in 2015 som en tillfällig lösning i väntan på nytt kulturhus vid Backaplan. Lokalen är inte ändamålsenlig och från start har där varit återkommande problem kopplat till arbetsmiljön. En förstudie gällande ett kulturhus vid Backaplan är genomförd och förslaget är att Lundby bibliotek utgör en del av Kulturhus Backaplan, vilket enligt dagens prognos kan vara klart tidigast 2030. Om biblioteket inte blir en del av ett nytt kulturhus vid Backaplan kvarstår ett behov av mer ändamålsenliga bibliotekslokaler.

Användningen av Lundby bibliotek har förändrats över tid. I nuvarande lokal ser förvaltningen ett minskat antal besök, men utlånen är fortsatt förhållandevis höga. Förvaltningen föreslår därför att en utredning görs av hur biblioteksanvändningen förväntas se ut fram till dess stadsdelen är färdigutbyggd och hur behovet kan mötas på ett effektivt sätt under perioden fram till 2030 när kulturhuset står färdigt.

Extern fastighetsägare och en lokalyta på 1 019 kvm.

Kulturnämnden fastställde i augusti 2020 att uppdraget gällande förstudie som stadsdelsnämnden gett dåvarande lokalsekretariatet, numera stadsledningskontoret, kvarstår. KN 2020-08-24 § 159.

Lokalanpassning	Med anledning av förändrad användning	Nutid	Drivkraft: ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Befolkningsmässiga förändringar
-----------------	---------------------------------------	-------	--

Norra Biskopsgården

Norra Biskopsgården och Länsmansgården är två områden som gränsar till varandra och där det sker en förtätning av bostäder. Här bor många barnfamiljer, det är vanligt med trångboddhet, inkomsterna är låga och utbildningsnivån lägre än genomsnittet för staden. Ett profilbibliotek på 200–300 kvm med barninriktning kan möta behovet av bibliotek i området, bidra till läsning för de små barnen och därmed ge barnen förbättrad språkutveckling. Samtidigt kan ett sådant bibliotek ge service också till andra grupper.

Sedan 2021 drivs en uppskattad pop up-verksamhet med biblioteksinriktning i en tillfällig lokal på Friskvåderstorget, vars användning har visat på behov av en permanent etablering i området. I väntan på en ny bibliotekslokal kan pop up-verksamheten användas som en testmiljö och möjliggöra delaktighet i planeringen av det kommande biblioteket.

Fastighetsägaren för det tillfälliga biblioteket är Bostadsbolaget och lokalytan är 130 kvm.

Kommunfullmäktige fastställde i Göteborgs Stads budget 2023 och flerårsplaner 2024–2025, ett uppdrag till kulturnämnden att starta ett bibliotek i norra Biskopsgården. KF 2022-11-24 § 5, bil 8.

Tillkommande bibliotek	Ny verksamhet för ökad tillgång till bibliotek, främst för barn och deras vuxna. 200–300 kvm	Nutid	Drivkraft: ⇒ Mål och visioner ⇒ Befolkningsmässiga förändringar
------------------------	---	-------	---

Torslanda bibliotek

Torslanda bibliotek är inrymt i Kulturhuset Vingen. Kulturnämnden hyr där bibliotekslokalen av Torslanda Kulturhus AB och har dessutom ett nyttjanderättsavtal för personalytor med förvaltningen för funktionsstöd. Biblioteksytan är på 968 kvm och förvaltningen ser behov av att minska på lokalkostnaderna och därför undersöka om bibliotekslokalen kan disponeras om för att också rymma personalytorna. Om en förstudie visar på en fungerande lösning kan nyttjanderättsavtalet avseende personalytorna sägas upp helt eller delvis.

Extern fastighetsägare för bibliotekslokalen om 968 kvm. Till detta kommer nyttjanderättsavtal med förvaltningen för funktionsstöd för tillkommande ytor avseende bland annat kontorsyta.

Lokalanpassning	Integrering av personalytor i bibliotekslokalen för att minska kostnaderna.:-	Nutid	Drivkraft: ⇒ Befintliga verksamhetslokaler
-----------------	---	-------	---

Trulsegårdens bibliotek

Biblioteket som ligger i Trulsegårdsskolan är det till utlån sett minsta bemannade folkbiblioteket. Bibliotekslokalen ligger inne i skolan och saknar egen entré. Användningen av biblioteket har legat på en låg men förhållandevis stadig nivå under lång tid, men har inte återhämtat sig efter pandemin på samma sätt som övriga bibliotek. 2022 genererade biblioteket cirka 1 400 utlån per månad, under första halvåret 2023 är utlånen istället på cirka 700–800 per månad., vilket är en halvering. Utlånen är till övervägande del barn- och ungdomslån, vilket kan antas bero på att folkbiblioteket kompenserar avsaknaden av skolbibliotek. En fördjupad undersökning kan visa om en biblioteksservicestation med god tillgänglighet bättre kan tillgodose samtliga användargrupperns behov utifrån folkbibliotekens uppdrag.

Inför att området Skra Bro är fullt utbyggt, vilket nu ser ut att ligga cirka 10 år i fram i tiden, kan en ny utvärdering gällande behov av bibliotek göras. Utifrån de planer som finns idag, är det möjligt att området då är väl lämpat för ett mindre profilbibliotek.

Nyttjanderättsavtal med grundskoleförvaltningen och en lokalyta om 190 kvm.

Kulturnämnden fattade i augusti 2020 ett inriktningsbeslut om att folkbiblioteken på sikt inte ska lokaliseras i skolor. KN 2020-08-24 § 159

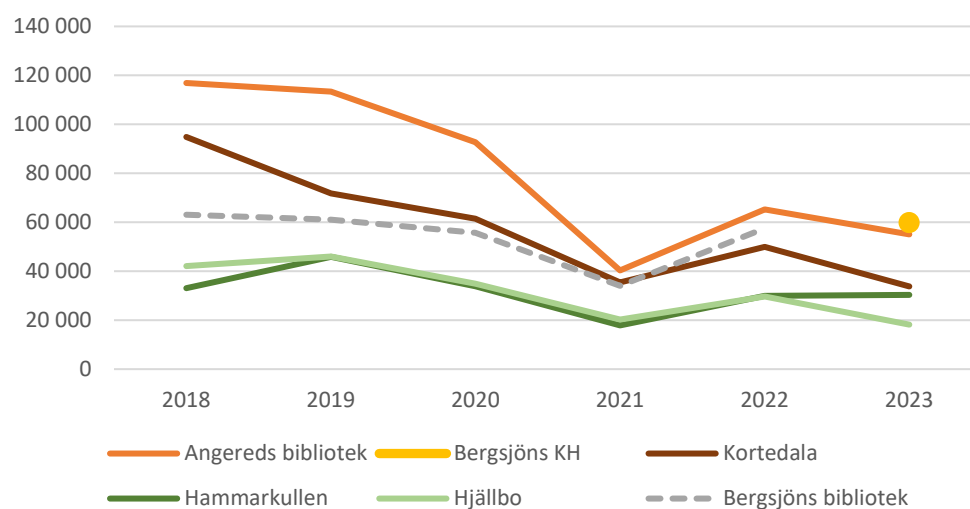
Ett uppdrag att låta utreda möjligheterna att tillfälligt ersätta nuvarande bibliotek med en biblioteksservicestation eller annan kompletterande service är bordlagt och inväntar politiskt beslut.
KN 2023-08-28 § 165.

Omlokalisering	Lämna lokalen i Trulsegårdsskolan, som alternativ etablera en biblioteksservicestation i väntan på profilbibliotek.	Nutid	Drivkraft: ⇒ Befintliga verksamhetslokaler ⇒ Mål och visioner
----------------	---	-------	---

Stadsområde Nordost

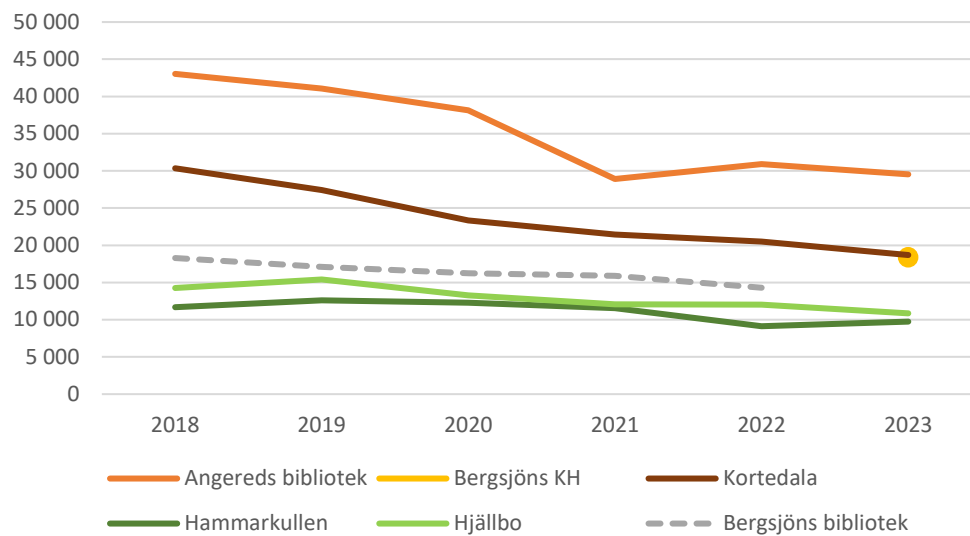
(jan-juni) Biblioteksbesök 2018-2023

*verksamhet stängd 6 april-16 aug. pga. covid, övriga tf stängningar justerade

(jan-juni) Biblioteksutlån 2018-2023

*verksamhet stängd 6 april-16 aug. pga. covid, övriga tf stängningar justerade

Diagrammen ovan visar besök och utlån av fysiska medier under första halvåret för åren 2018–2023. I stadsområdet Nordost har kulturnämnden fem bibliotek. Angereds bibliotek är en enhet i kulturhuset Blå Stället och Bergsjöns bibliotek är sedan augusti 2022 en del av Bergsjöns kulturhus. Hjällbo bibliotek ligger i en skola. Totalt minskar verksamheterna för perioden besöken med 15 procent och utlånen mer marginellt med två procent jämfört med 2022. Jämfört med före pandemin är områdets totala besök 42 procent lägre och utlånen 17 procent färre. Trenden är liknande den på Hisingen.

Bibliotekslånen i Bergsjön har i det nya kulturhuset ökat med nära 30 procent och är tillbaka på samma nivå som innan pandemin. Även Hammarkullens bibliotek har till stor del återhämtat sig efter tappet under pandemin. Angereds bibliotek som bakåt har varit stadsområdets dominerande bibliotek, har sedan pandemin däremot halverade besökssiffror.

Angereds bibliotek

I kulturhuset Blå Stället ligger Angereds bibliotek. Besökarna stannar länge då de använder biblioteket för studier, datoranvändning och som mötesplats. Biblioteket saknar i dagsläget en barnavdelning som är tillräckligt dimensionerad samt utrymme för unga, vilket gör att barnens behov får stå tillbaka. För att kunna fullgöra biblioteksuppdraget för samtliga prioriterade målgrupper krävs en utökning av lokalytan för biblioteket med ytterligare cirka 200–300 kvm. Angereds gymnasiet står inför en större renovering, som också kan påverka kulturhuset där skolan idag hyr in sina skolmältidsloker. När förstudien för skolans renovering genomförs kan en bedömning göras om bibliotekets lokalbehov kan lösas inom ramen för detta projekt.

Stadsfastighetsförvaltningen äger lokalen Blå Stället och biblioteksytan är 700 kvm.

Kulturnämnden fattade i juni 2021 beslut om att uppdra till stadsledningskontoret att låta undersöka möjligheten för Angereds bibliotek att expandera inom fastigheten Kulturhuset Blå Stället. KN 2021-06-21 § 162.

Lokalanpassning	Ytan på 700 kvm motsvarar inte befintligt och kommande behov. Utökning inom befintlig byggnad. 200–300 kvm.	Nutid	Drivkraft: ⇒ Mål och visioner ⇒ Befintliga verksamhetslokaler
-----------------	---	-------	---

Hjällbo bibliotek

Hjällbo bibliotek ligger idag i Hjällboskolan som ska rivas. Göteborgslokaler genomför under våren 2023 en förstudie på uppdrag av stadsfastighetsförvaltningen gällande en möjlig placering av nytt bibliotek i Hjällbo centrum. Hjällbo bibliotek är ett besöksbibliotek och plats för både barn och vuxna behovs. Studieplatser är efterfrågade. Förvaltningens bedömning är att en inhyrning om cirka 500 kvm fyller behovet och att flytt till ny lokal bör ske 2024.

Nuvarande lokal upplåtes av grundskoleförvaltningen genom nyttjanderättsavtal.

I augusti 2020 fattades ett inriktningsbeslut om att folkbiblioteken på sikt inte ska lokaliseras i skolor. KN 2020-08-24 § 159.

Kulturnämnden beslutade i augusti 2020 att ge stadsledningskontoret i uppdrag att söka ersättningslokal för Hjällbo bibliotek. KN 2020-08-24 § 159.

Stadsfastighetsförvaltningen har inkommit med yttrande och ett ärende om inhyrning av ersättningslokaler ligger bordlagt i kulturnämnden. KN 2023-08-28 § 165.

Omlokalisering	Hjällboskolan ska rivas. Förstudie genomförs för ny bibliotekslokal i Hjällbo centrum. Ca 500 kvm.	Nutid	Drivkraft: ⇒ Mål och visioner ⇒ Befintliga verksamhetslokaler
----------------	---	-------	---

Kortedala bibliotek

Den nuvarande lokalen på Kortedala torg är en av stadens största bibliotekslokaler. Biblioteket är välanvänt av både studenter och barnfamiljer. Många av bibliotekets besökare är nya i Sverige och använder datorer och litteratur för att söka arbete och förbereda sig för arbetslivet. Förvaltningen ser trots den höga användningen att det finns möjlighet för annan kommunal verksamhet att samnyttja lokalen och därmed dela kostnaderna med kulturnämnden. Med rätt verksamhet kan samnyttjan medföra vinster också för användarna, under förutsättning att verksamheterna vänder sig till samma målgrupp. Idag finns det dock inte något konkret förslag på förvaltning eller verksamhet att samnyttja lokalen med.

Göteborgslokaler är fastighetsägare och lokalytan är 1 300 kvm.

Lokalanpassning	Möjlig samnyttjan med annan verksamhet som vänder sig till samma målgrupp.	Nutid	Drivkraft: ⇒ Mål och visioner ⇒ Befintliga verksamhetslokaler
-----------------	--	-------	---

Gårdsten och Lövgärdet

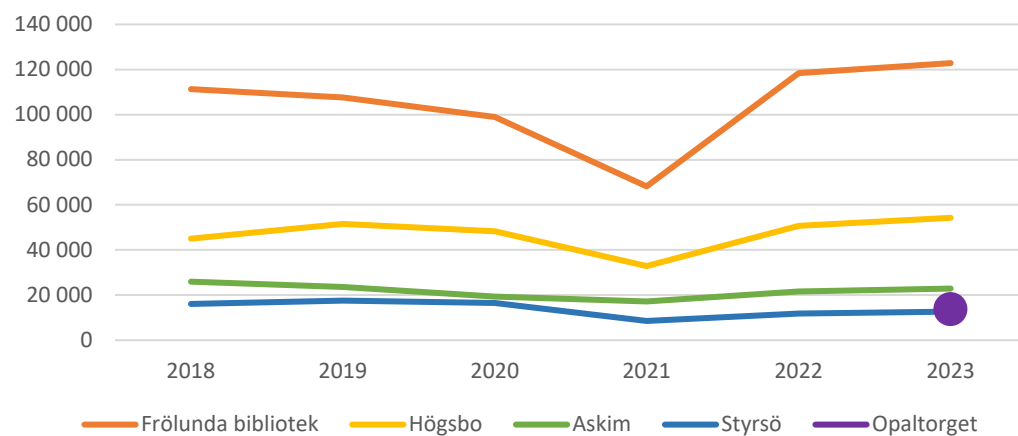
Gårdsten och Lövgärdet är två bostadsområden som båda tidigare haft folkbibliotek. Gårdsten fram till 1996 och Lövgärdet till 2003. Dessa områden består i huvudsak av flerbostadshus med hyresrätter. Förvaltningen ser här en möjlighet till kompletterande verksamhet till Angereds bibliotek i åtminstone ett av dessa områden. I första hand finns det behov av ett profilbibliotek med inriktning mot barn och deras familjer. Ett bibliotek med den inriktningen medger också viss service och aktiviteter riktade till övriga användargrupper.

Tillkommande lokal	Profilbibliotek 200–300 kvm	Nutid	Drivkraft: ⇒ Mål och visioner
--------------------	------------------------------------	-------	----------------------------------

Stadsområde Sydväst

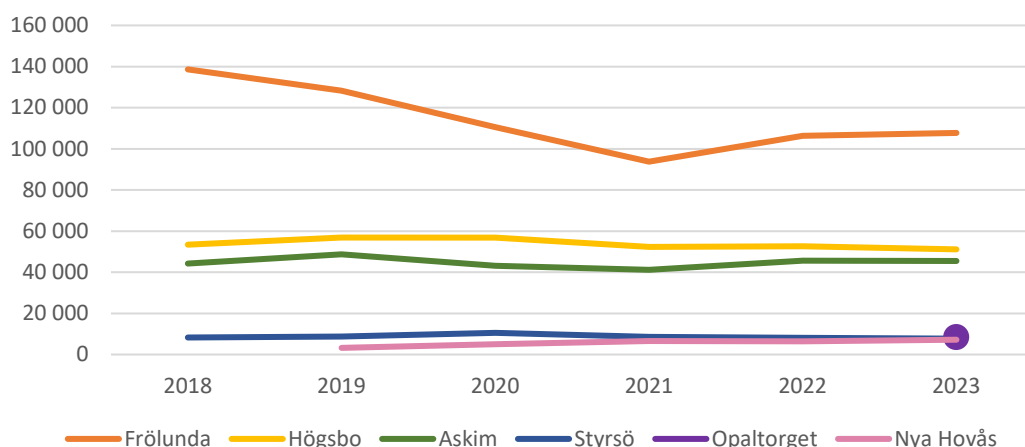
(jan-juni) Biblioteksbesök 2023

*verksamhet stängd 6 april-16 aug. pga. covid, övriga tf stängningar justerade, nyöppnade justerade för att kunna jämföras med hela perioden

(jan-juni) Biblioteksutlån 2018-2023

*verksamhet stängd 6 april-16 aug. pga. covid, övriga tf stängningar justerade, nyöppnade justerade för att kunna jämföras med hela perioden

Diagrammen ovan visar besök och utlån av fysiska medier under första halvåret för åren 2018–2023. I stadsområdet Sydväst har kulturnämnden fem bibliotek och en biblioteksservicestation i Nya Hovås. Frölunda bibliotek som är en del av Frölunda Kulturhus, är idag det näst största folkbiblioteket i staden sett till både besök och utlån. Från hösten 2023 kommer biblioteket att renoveras och till del ersättas av en tillfällig lokal i Frölunda torgs köpcenter. Opalorgetets profilbibliotek öppnade i april 2023 för barn och deras vuxna. Styrso bibliotek har sina lokaler i en skola och en flytt till ny lokal planeras.

Biblioteken i stadsområdet har till skillnad mot många andra återhämtat sig väl efter pandemin. Besöken är totalt sett sex procent högre än 2019 och utlånen har enbart backat fyra procent. Under första halvåret 2023 fortsatte samtliga bibliotek i stadsområdet att öka sina besök och siffrorna för utlån var nära oförändrade. Biblioteksservicestationen i Nya Hovås har sedan starten ökat utlånen

varje år, under första halvåret 2023 med 13 procent jämfört med samma period 2022. I höst flyttar biblioteksservicestationen till ny permanent lokal.

Västra Göteborg

Områdena Näset, Önnered, Fiskebäck, Påvelund, Långedrag, Hagen, Ekebäck och Grimmered saknar helt bibliotek och består i huvudsak av radhus- och villabebyggelse. Viss förtätning planeras i form av lägenheter. Det finns idag flera mindre centra i området, där en eller ett par obemannade biblioteksservicestationer skulle kunna möta behovet när det gäller lån av media. En servicestation kräver 10–40 kvm beroende på lokal och kan samlokaliseras med annan verksamhet med generösa öppettider. Påvelund, Kungsten, Saltholmen och Fiskebäck är möjliga platser.

Kompletterande service	Biblioteksservicestation som kan dela lokal med annan verksamhet. Mindre yta med hög tillgänglighet, vid ett eller två lokaliseringarna. 10–40 kvm	Nutid.	Drivkraft: ⇒ Mål och visioner
------------------------	--	--------	----------------------------------

Samnyttjan och samlokalisering

Kulturnämnden är idag huvudhyresgäst i Frölunda Kulturhus och Blå Stället och upplåter där lokaler till andra verksamheter genom kommuninterna upplåtelser eller genom att stadsfastighetsförvaltningen upprättat hyresavtal med respektive part. Nämnden för demokrati och medborgarservice hyr exempelvis yta för medborgarkontor i Kulturhusen Bergsjön, i Frölunda Kulturhus och i Kulturhuset Blå Stället. Ett antal bibliotek finns också i lokaler i direkt anslutning till annan kommunal verksamhet och där delas viss yta alternativt funktioner, främst personalrum och entréer. Några folkbibliotek är lokaliserade i grundskolor.

Fördelar utifrån verksamhet och ekonomi

Kulturnämnden ser stora fördelar med samlokalisering/samnyttjande, men också betydande utmaningar. Till exempel kan användarna i den publika verksamheten få bättre hjälp med sina frågor och ärenden om personal från olika förvaltningar kompletterar varandra kunskapsmässigt. Lokalanvändningen optimeras och investeringar kan delas av flera nämnder. Även utifrån ett trygghets- och säkerhetsperspektiv kan det vara positivt för både besökare och medarbetare, om samlokaliseringen innebär att personaltätheten blir högre i lokalen. Biblioteksservicestationer och mindre bibliotek med särskild inriktning kan framåt med fördel lokaliseras i andra verksamheters lokaler eller i lokaler som samnyttjas. För staden är det angeläget att man vid planeringen av nya områden bjuder in förvaltningar för att gemensamt analysera möjligheten till samnyttjan och samlokalisering. Om det ska gynna kulturnämndens publika verksamheters möjlighet till måluppfyllelse är det då ett absolut krav att man vänder sig till samma målgrupp, att respektive nämnds uppdrag och mål med den specifika enhetens verksamhet är tydlig samt att öppettiderna är generösa.

Utmaningar kopplade till samlokalisering/samnyttjan

Kulturnämnden fattade 2020 beslut om att folkbibliotek på sikt inte ska lokaliseras i skolor. *KN 2020-08-24 §159*. Bakgrunden till beslutet att folkbibliotekets uppdrag är svårt att uppnå med lokaler placerade i skolor. Erfarenhetsmässigt förväntas man kompensera för avsaknad av skolbibliotek, vilket är en annan biblioteksform med annat uppdrag och andra krav. Samtidigt blir det svårt att nå nya användare, då bibliotekslokalen oftast inte blir synlig och inbjudande för allmänheten. I takt med en ökad befolkningstillväxt har också skolornas behov av lokaler ökat och då uppstår en osäkerhet om biblioteket kan vara kvar. Som exempel har Kärra bibliotek i Klarebergsskolan två gånger behövt byta lokaler inom skolan med ombyggnader och merkostnader som följd. skolan har aviserat att även den nuvarande lokalen är tillfällig, vilket försvårar ett långsiktigt arbete.

I byggnader med markant olika verksamhet kan konsekvenserna av stadsfastighetsförvaltningens nuvarande tillämpning av fördelningen av självkostnadshyran mellan hyresgäster i samma objekt behöva ses över. Ett sådant exempel är Frölunda Kulturhus där flera nämnder är samlokaliserade. Kulturnämnden har bibliotek och samlings-salar, några andra nämnder har i huvudsak kontor och Idrott- och föreningsnämnden har badhus och idrottshallar. Drift och reinvesteringar fördelas utifrån hur många kvadratmeter som nyttjas i byggnaden. Resultatet blir att kostnader för en pågående badrenovering och driftskostnader för badet kommer att tvinga kulturnämnden att omprioritera i sina kulturverksamheter framåt, om inte hyresökningen kompenseras via höjt kommunbidrag.

Det finns även en problematik kopplad till samlokalisering när det råder en obalans mellan nämnder. Det är därför angeläget att man redan vid planeringen av samlokalisering eller samnyttjan har en överenskommelse om vad som gäller om någon av parterna vill expandera i eller lämna lokalen. Om det inte finns möjlighet att tydliggöra villkoren runt detta inledningsvis, kan det göra att mindre nämnder utan lagstadgad verksamhet drar sig för samlokalisering och samnyttjan då man riskerar att förlora rådighet över sin verksamhets villkor. Här skulle stadengemensamt stöd, mallar för överenskommelser och gemensamma riktlinjer underlätta.

För museerna är både samnyttjan och samlokalisering komplext då verksamheterna hanterar stora värden vilket kräver specifik kunskap och hög säkerhet i lokalerna. Idag kompenseras detta både genom uppsökande verksamhet och genom att i samverkan med andra förvaltningar genomföra ett stort antal arrangemang i museernas lokaler. Detta sker både tillfälligt och på regelbunden basis.

Inre underhåll och upprustningar

Kulturnämnden hyr lokaler av externa fastighetsägare, kommunala bolag, stadsfastighetsnämnden och i några fall från andra nämnder, exempelvis grundskolenämnden. Gränsdragningslistorna gällande ansvar för inre underhåll ser olika ut beroende på hyresvärd, men det vanligaste är att kostnaden för inre underhåll belastar hyresgästen.

För att lokalerna ska fungera som inbjudande mötesplatser samt också vara lämpliga funktionellt och ur ett arbetsmiljöperspektiv behövs ett kontinuerligt underhåll. Flera av nämndens lokaler kräver en mer omfattande upprustning av lokal samt inredning och teknik. De äldre kulturhistoriskt värdefulla byggnader som inrymmer museer, kräver underhåll och upprustningar som planeras i tät dialog med fastighetsägaren.

Inre underhåll

Samtliga lokalers ytskikt, inredning och teknik behöver kontinuerligt underhållas för att erbjuda en attraktiv miljö för besökarna och en god arbetsmiljö för medarbetarna. Med cirka fyra miljoner besök under ett normalår är slitaget stort, även om det ska noteras att besökarna sällan medvetet skadar lokaler eller inredning. I museibygnaderna finns också stora kulturhistoriska värden som skötsel och underhåll behöver anpassas till.

Upprustningar av lokaler, inredning och teknik

Här nedan redovisas planerade upprustningar för de lokaler som inte i nutid (1–5 år) omfattas av de mer omfattande förändringar som belyses tidigare under rubrikerna Museer och konsthall samt Bibliotek och kulturhus.

Område	Behov/aktivitet	Tidplan
Högsbo bibliotek	Ny inredning samt komplettera belysning. Utreda behov och möjlighet till kyla.	Nutid
Kortedala bibliotek	En stor del av inredningen behöver bytas alternativt kompletteras. Installation av kyla behöver utredas.	Nutid
Guldhedens bibliotek	Installation av kyla om utredning förordar detta.	Nutid
Frölunda bibliotek och kulturhus	En upprustning av biblioteket och kulturhus främst gällande inredning och funktionalitet.	Nutid
Backa bibliotek	Komplettera inredning och hyllbelysning. Biblioteket invigdes 2019. Inredningen är till stor del återbruk, vilket gör att livslängden på denna beräknas bli kortare än vid nyinköp.	Nutid
Majornas bibliotek	Upprustning av funktionalitet och inredning	Nutid
Linnéstadens bibliotek	Upprustning av funktionalitet och inredning	Nutid

Fria kulturaktörers lokaler

Lokalbehovsplanens främsta syfte är att beskriva lokalbehov inom den egna förvaltningen. Ett viktigt uppdrag för kulturnämnden är dock att stötta det fria kulturlivet. Bland annat ger kulturnämnden kulturstöd till kulturaktörerna, vilket 2023 uppgår till drygt 79 miljoner kronor varav ateljéstöd är cirka 2,9 miljoner.

På senare år har frågan om lokaler för kulturlivet varit aktuell i Göteborg, då hyreshöjningar och renoveringsbehov påverkat möjligheterna för kulturutövare att fortsatt vara verksamma på de platser där de verkar idag. Dessutom växer Göteborg i snabb takt, och i och med detta behövs också strategier framåt för hur lokaler för att utöva och ta del av kultur planeras in i nya stadsdelar.

Undersökning av nuläge och behov

Inom projektet *Var görs kulturen* har två enkätundersökningar gjorts riktade till det fria kulturlivet när det gäller vilka lokaler utövarna har idag, men också om vilka framtida behov som finns. Den första enkäten gjordes 2020 och det sammantagna resultatet publicerades i en rapport: *Var görs kulturen? Kreativa verksamheters lokalisering i Göteborg*. Cirka 800 personer svarade på enkäten, dock fanns vita fläckar i Göteborg som helhet, vilket gjorde att en uppföljande rapport genomfördes 2022 i de stadsdelar som inte tidigare fångats: *Var görs kulturen? Kompletterande kartläggning*. Här svarade cirka 100 personer.

Den första enkäten visade bland annat följande när det gäller lokaler för kulturutövare i de mer centrala delarna av Göteborg:

- De platser där det finns större **kluster** för kulturlivet sammanfaller till stor del med värdefulla kulturmiljöer som ingår i Göteborgs Stads bevarandeprogram. Kulturmiljön i Sockerbruket, Majnabbe, Kviberg, Konstepidemin, Kåken och Lagerhuset utgör sådana exempel på stora oömma byggnader med höga kvaliteter och historiskt sett låga hyror, som ger bra förutsättningar för kulturlivet.
- Förutom kluster finns också **kulturstråk**. Ett exempel är i Kungsladugård där lokaler i bottenvåningarna på bostadshusen tillsammans skapar stråk för bland annat konsthantverk som påverkar hela stadsdelens identitet. Olika kulturformer klustrar sig på olika vis beroende på hur resurskrävande de är och vilka verktyg och produktionsförutsättningar som behövs. Skillnaderna är stora mellan exempelvis litteratur och film.
- Olika typer av kulturella ”ankare” är viktigt för kulturlivets ekosystem. Musikens hus och Kulturhuset Kåken är exempel på sådana ankare inom musikfältet som via sina resurser skapar spridning. Andra sådana exempel på ankare är Lagerhuset för litteraturen samt Konstnärernas kollektivverkstad och Konstepidemin för konsten.

De två viktigaste faktorerna som låg bakom varför kulturutövarna valde den lokal som de har idag var dels en låg hyra, dels området. Dessa var viktigare än egenskaperna hos själva lokalen. I nuläget är det fler som delar lokal än som har en egen lokal. När de tillfrågades om behovet ville fler ha en egen lokal än att dela.

I den rapport som genomfördes 2022 gjordes ett uppsökande arbete i Angered, Bergsjön, Biskopsgården, Frölunda och Tynnered. Dessutom gick en digital enkät ut där även Lundby, Kortedala, Kviberg, Backa hade möjlighet att svara. Resultatet visar bland annat att fler fria kulturaktörer i dessa stadsdelar arbetar i sina bostäder än som skulle vilja göra det. De efterfrågar både egna lokaler och kombinerade produktions/visningslokaler. Även delade lokaler med utrustning för exempelvis musik och hantverk efterfrågas. Platser för produktion är kostsamma och möjligheten att dela med andra är eftertraktad. Sammanhang för att knyta kontakt med andra kulturutövare efterfrågas också. I flera av stadsdelarna pågår en omvandling av föreningslokaler till bostäder vilket påverkar det lokala kulturlivets tillgång till lokaler.

Gapet ökar mellan hyreshöjningar och kulturstödsram

Nya hyresmodeller och inflation gör att hyresökningarna för det fria kulturlivet ökat under senare år och väntas fortsätta så framåt. Exempel på verksamheter som har stora utmaningar kopplade till hyresökningarna är Konstepidemin, Röda Sten Konsthall och Konstnärernas Kollektivverkstad.

Kulturnämndens kulturstöd ökar inte i samma takt som hyrorna höjs för organisationerna i det fria kulturlivet, vilket i praktiken gör att en allt större del går till hyreskostnader och en mindre del till den verksamhet som når publiken. Förvaltningen följer utvecklingen och bygger kontinuerligt upp mer kunskapsunderlag om det fria kulturlivet och dess förutsättningar. Skillnaderna i kulturstöd per invånare är stora mellan de tre storstäderna. Göteborgs kulturstöd motsvarar idag 73 respektive 77 procent av kulturstödet i Stockholm och Malmö. Kulturnämnden har lyft det ökade behovet av kulturstöd i samband med tidigare års verksamhetsnomineringar

Kulturlots för framdrift

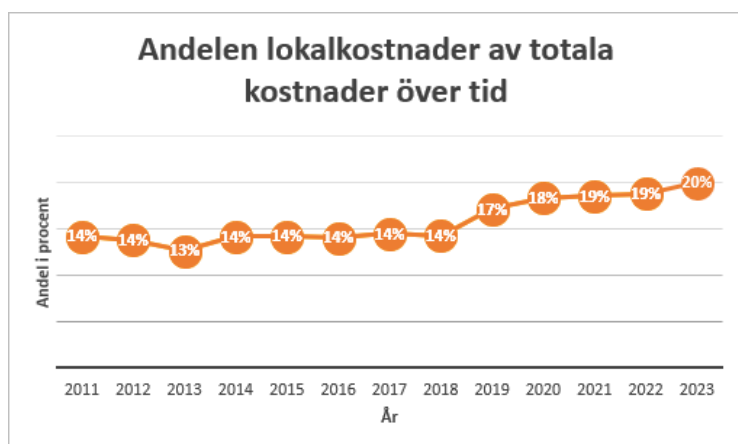
För att skapa mer verksamhetsyta för kulturen är kulturaktörer och fastighetsaktörer huvudsakliga parter, men mellan dem finns idag ett gap. Parterna vittnar om olika logiker och skilda språk, men har intressen av att samverka med varandra och ser därför behov av en neutral funktion.

Kulturförvaltningen möter behovet med start hösten 2023 genom att inrätta en kulturlots.

Aktuella utmaningar och möjligheter

Urholkning av ekonomin

Kulturnämndens kostnader för lokaler har ökat och uppgår idag till cirka 20 procent av kulturnämndens totala kostnad. Det har under en längre period skett en urholkning av kulturnämndens ekonomi, vilket minskat medlen för verksamhet. Det beror delvis på att museernas lokalkostnader kraftigt har överskridit index under en längre tid. En utmaning är att enas med fastighetsägaren i bedömningen av vad marknadshyran är för lokaler som är byggnadsminnen eller på andra sätt är kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Nämndens ekonomiska hushållning är fortsatt viktig, både kort- och långsiktigt. Nämnden har därför initierat en anpassning av nämndens verksamheter över tid i relation till samhällsutvecklingen och rådande ekonomiska förutsättningar (KN 2023-06-19 § 144).

Fler lokaler på kort tid

Kulturnämndens lokalbestånd har vuxit i samband med stadens omorganisation, då folkbiblioteken och kulturhusen som tidigare låg i stadsdelarna fördes över till kulturnämnden. Med anledning av de byggprojekt som är beslutade kommer kulturnämndens lokalkostnader att fortsatt öka kraftigt i både ett nutids- och närtidsperspektiv. Stadens större kulturinstitutioner är i flera fall drygt 100 år gamla och aktuella krav på arbetsmiljö, tillgänglighet och säkerhet har gjort det nödvändigt att samtidigt initiera flera projekt för att säkra den långsiktiga ändamålsenligheten. Kulturnämnden arbetar nu för att säkerställa en organisation som kan hantera en större volym av lokalärenden.

Verksamhetskostnader knutna till lokaler

Utöver de ökade hyreskostnaderna som beslutade utvecklingsprojekt kommer att innebära, innehåller de i många fall även en hög grad av verksamhetsinvesteringar kopplat till inredning och utrustning. För några projekt finns även omfattande kostnader av engångskaraktär för hantering och flytt av samlingar i samband med byggprojektens genomförande.

Ytterligare påfrestningar för organisationen är behov av underhåll av befintliga lokaler samt att anpassa dessa utifrån krav på trygghet och säkerhet både ur besökarnas och medarbetarnas perspektiv.

Kulturnämnden möter dessutom förväntningar på och behov av ökat kulturstöd för det fria kulturlivets verksamheter, i takt med att deras hyreskostnader ökar. Alla dessa kostnader förutsätter förstärkning av kulturnämndens kommunbidragsram.

Lokaler i rätt lägen

En utmaning för kulturnämnden är att finna lokaler i rätt lägen utifrån stadens utveckling. Ofta är vakanta lokaler för små och konkurrensen med till exempel affärer och restauranger om möjliga lokaler påverkar vilka hyresnivåer som erbjuds.

Stadens utbyggnad av såväl bostäder och kontor som kollektivtrafik kräver kompletteringar och förändringar av befintliga kulturlokaler för att möta göteborgarnas behov och förväntan på service. Kulturförvaltningen ser ett tydligt behov av att planeringen av lokaler för kultur kommer in redan i fasen för programarbete.

Nya krav på lokalerna

Stadens byggnader som inrymmer flera av kulturnämndens verksamheter är kulturhistoriskt värdefulla. De kräver ett underhåll som utförs med hänsyn till kulturvärden i byggnaderna och det medför målkonflikter mellan byggnadens antikvariska skydd som fastighetsägaren ansvarar för och de krav på tillgänglighet och modern verksamhet som ställs på kulturnämnden. Kulturförvaltningen har tillsammans med fastighetsägaren Higa en pågående dialog för att hitta en tydlighet gällande ansvar.

När det gäller folkbiblioteken och kulturhusen är utmaningarna och möjligheterna andra än för museerna. Användningen av folkbiblioteken är fortsatt hög, men genomgår en förändring till sin karaktär. Folkbiblioteken går nationellt mot att allt tydligare vara platser för människor, inspiration och upplevelser samt noder för information och kunskap. I klartext betyder detta att användarna efterfrågar scener, skapandeytor, grupprum och studieplatser i allt större utsträckning och att lånen av böcker förbereds eller till och med genomförs i sin helhet digitalt. Detta ställer nya krav på lokalernas funktionalitet, tillgänglighet och säkerhet. I takt med att lokalerna genomgår förändring och vid

omlokaliseringar beaktas de nya behoven, men det är en ekonomisk utmaning för kulturnämnden att hantera detta inom befintlig kommunbidragsram.

Olika områden har olika behov

Folkbiblioteken och kulturhusen fördes över till kulturnämnden 2019–2021. Tidigare nämnder har prioriterat olika och några bibliotekslokaler, varav flera i socioekonomiskt utsatta områden, har idag eftersatt underhåll eller är för små för att nämnden ska kunna uppfylla sitt uppdrag. Det är en utmaning att komma tillrätta med detta inom nutidsperspektivet. Kulturnämndens lokalbehovsplan syftar till att på sikt erbjuda attraktiva och funktionella lokaler i områden med en socioekonomisk struktur som gör att det finns behov av bemannade fysiska biblioteksrum. På andra platser i staden kan biblioteksservicestationer och meröppna bibliotek säkra god tillgänglighet på ett mer kostnadseffektivt sätt.

Anpassade kontorsytor

Kulturnämndens verksamheter har skiftande arbetsmiljö för de medarbetare som i anslutning till verksamheterna helt eller delvis arbetar i administrativt. Förvaltningen flyttade till nya moderna och funktionella kontorslokaler vid Östra Hamngatan hösten 2022. Här tillämpas aktivitetsbaserat arbetssätt fullt ut. De nya arbetssätt som utvecklats under pandemin öppnar för en möjlighet att se över och anpassa kontorsytorna för lokaloptimering, flexibilitet och bättre arbetsmiljö generellt i nämndens verksamheter. Förvaltningsledningen har därför fattat ett inriktningsbeslut om att verksamheterna vid ombyggnation, renovering och nyinhyrningar övergår till flexibla kontorsplatser.

Lokalkostnadsanalys

Sedan ett antal år har hyresökningar medfört att en allt större del av kulturnämndens kommunbidrag behövt finansiera verksamheternas lokaler. Kommande inhyrningar och lokalanpassningar förutsätter framåt en justering av kommunbidraget i motsvarande storlek alternativt politiska ställningstaganden om anpassning av verksamhet och uppdrag.

Kulturnämnden hyr lokaler av stadsfastighetsförvaltningen, stadens bolag Higab och Göteborgslokaler samt ett antal privata fastighetsägare. Fastighetsägarna tillämpar olika hyresmodeller. Kulturnämndens lokalkostnader är i maj prognoserade till cirka 150 miljoner för år 2023, varav cirka 58 miljoner avser museerna. Lokalkostnaderna motsvarar 20 procent av nämndens totala budgeterade kostnader för 2023. Det är idag en stor spännvidd med hyror på mellan 400 kr/kvm och 4 444 kr/kvm och det är en tydlig trend att nyinhyrda lokalers kvadratmeterpris är högre.

Under senare år har också förvaltningens lokalhyror hos de kommunala bolagen ökat avsevärt, då ett antal av de äldre avtalen omförhandlats utifrån marknadsläget och en allt större del av kommunbidraget går till lokalhyror. Lokalkostnaderna för museimagasin ägda av externa hyresvärdar och för museilokaler ägda av Higab, har tillsammans ökat med cirka 11 miljoner sedan 2014 utöver det som kulturnämnden fått kompensation för i kommunbidraget. Den ökade lokalkostnaden ovan är till del en konsekvens av att Higab idag i enlighet med sitt ägardirektiv tillämpar marknadsanpassade hyror, vilket för museilokalerna föranlett en kostnadsökning på cirka 6,5 miljoner.

Utifrån att stadsfastighetsnämnden tillämpar självkostnadshyra är det osäkert hur kostnader för lokalerna som ägs av dem kommer att se ut framåt. Kommande renoveringar, kostnadsökningar och ränteökningar får direkt genomslag med självkostnadshyra. Framst gäller detta Frölunda kulturhus och Blå Stället, men även hyror för lokaler med nyttjanderättsavtal påverkas av förändrade självkostnadshyror.

Det är också svårt att med dagens inflationstakt långsiktigt förutse hur övriga hyror påverkas, men för varje procentenhet som konsumentprisindex (KPI) ökar så beräknas förvaltningens hyreskostnader öka med 1,2 miljoner. Förändringar i efterfrågan och handeln kan dessutom framåt komma att påverka marknadshyrorna för lokaler som ligger i sådana lägen. Förvaltningens bedömning är idag att flytt av bibliotek till nya lokaler kommer att medföra ytterligare ökade hyreskostnader som inte ryms inom nuvarande kommunbidrag, utan kräver omprioriteringar av nämnden alternativt utökning av kommunbidraget.

Museerna finns i kulturhistoriskt intressanta lokaler med höga bevarandekrav och det är både komplicerat och dyrt att anpassa dessa till dagens krav gällande tillgänglighet och klimat. Ett museum är synonymt med sitt hus och byggnaderna är uppförda med stöd av villkorade donationer. Att söka alternativa lokaler ser inte förvaltningen som möjligt, utan det är anpassning och underhåll med hänsyn till fördyrande kulturvärden som återstår.

Om aktiviteterna i lokalbehovsplanen verkställs i den omfattning och i den takt som planen anger behov av, så visar en mycket preliminär beräkning att aktiviteterna för avdelningen bibliotek och kulturhus i 2023 års kostnadsläge genererar en kostnadsökning på 665 tkr för 2024 och ackumuleras upp till 4,5–5,5 miljoner årligen från år 2027. Kostnadsförändringar för avdelningen Museer och konsthall kräver förstudier för varje objekt då förändringarna är mer omfattande och komplexa. Dessa innefattas inte i nedanstående tabell.

2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
665 000	795 000	1 545 000	4 415 000	5 045 000	5 525 000	5 525 000

Risakanalys

Kulturnämnden ser ett antal risker kopplade till lokalerna, vilka nedan berörs under respektive rubrik.

Ränteförändringar

Kulturnämnden har flera lokaler med produktionsbaserad hyra. Idag gäller det Sjöfartsmuseet och Kulturhuset Bergsjön, men på sikt kommer också Göteborgs Konsthall, Göteborgs konstmuseum och Nya magasin att ha denna hyresmodell. Produktionsbaserad hyra påverkas stort av ränteläget och det finns en risk att nämnden inte kompenseras för kostnadsökningar till följd av ökad ränta.

Dimensionering av fastighetsorganisation

Med flera större pågående projekt, främst inom avdelningen museer och konsthall, behöver förvaltningens organisation dimensioneras för att kunna leverera på en hög nivå under behovs- och genomförandeskedena. Kulturnämnden är inte investerande nämnd och därmed inte fastighetsägare. Dock krävs att förvaltningen bidrar med specialistkunskap exempelvis gällande krav kopplat till

samlingsförvaltningen under hela byggprocessen. Här ser förvaltningen en risk kopplat till kostnader samt gällande tillgång på efterfrågad kompetens.

Underhåll av lokaler i kulturfastigheter

Kulturinstitutioner är tätt förknippade med byggnaderna de verkar i och museibygnaderna kan ses som en del av verksamheten. Sedan 2014 har hyreskostnaderna ökat med cirka 11 miljoner för bara museerna och dess magasin, utan kvalitetshöjande insatser i byggnaderna. Med höjda räntenivåer finns det en reell risk att ytterligare stora hyreskostnader kommer att belasta nämndens kommunbidrag. Konsekvensen kan bli att inre underhåll av lokalerna och tillgänglighetsanpassningar får stå tillbaka då kulturnämnden tvingas att prioritera. Fastigheterna med sina kulturvärden genererar underhållskostnader på ett sätt som andra byggnader inte gör och staden behöver framåt tydligt visa i reglemente och/eller via kommunbidrag hur ansvaret ska omhändertas.

Krav kopplat till trygghet

När bibliotek och kulturhus blir mötesplatser med allt fler aktiviteter och mer generösa öppettider ökar samtidigt kraven på lokalerna. Lokalerna behöver anpassas gällande överskådlighet för att kunna erbjuda trygga miljöer för barn, unga och äldre. Även arbetsmiljön och tryggheten för medarbetarna påverkas av lokalernas utformning. Några bibliotek och kulturhus kan disponeras om inom befintliga lokaler och andra bibliotek behöver omlokaliseras för att möta detta krav.

Marknadshyror påverkar

Bibliotek bör ligga med närhet till annan service och till knutpunkter i kollektivtrafiken. Förvaltningen är utifrån detta beroende av inhyrningar i marknadskänsliga lägen. Det innebär en ekonomisk risk för kulturnämnden över tid, då även hyror för befintliga lokaler kan komma att justeras i takt med stigande marknadshyror.

Kommuninterna upplåtelse och självkostnadshyra

Kulturnämnden är huvudhyresgäst i Frölunda kulturhus och Blå Stället. Där riskerar nämnden att på sikt få kostnader för ytterligare ytor om andra hyresgäster lämnar. Kulturnämndens verksamheter hyr även in sig i lokaler där annan kommunal nämnd är huvudhyresgäst. Också där kan kostnaden öka för kulturnämnden med förhållandevis kort varsel, till skillnad mot när man har ett hyreskontrakt på den ordinarie marknaden. Modellen med huvudhyresgästska för de kommunägda lokalerna är ny och konsekvensen för nämnden behöver utvärderas.

Fördelning av självkostnadshyra

Frölunda kulturhus har renoverats i omgångar. Senast var det taket som förstärktes i samband med installation av solceller. Under 2023 har ombyggnation av Frölundabadet, byte av ventilation och byte av ställverk påbörjats och det kommer att pågå arbete i kulturhuset under minst två år. Nuvarande fördelning av självkostnadshyran när det är flera hyresgäster i samma fastighet utgår enbart från hur många kvadrat respektive förvaltning använder. Hyran och drift är därmed samma för ett kontor, ett bibliotek och ett badhus. En risk är att en omfattande renovering av badet med kommande hyreshöjningar med efterföljande prioriteringar får konsekvenser för kulturnämndens möjlighet att

bedriva kulturverksamhet i kulturhuset. En önskan är att staden utreder om det är möjligt med avsteg från nuvarande modell för kostnadsfördelning.

Staden som förändras

Göteborg genomgår förändringar med nya bostäder och arbetsplatser, nya Hisingsförbindelser och kommande Västlänk. Det kommer att påverka hur människor kommer att röra sig i staden framåt och var kulturnämndens lokaler då behöver finnas för att bäst bidra till goda livsvillkor för invånarna. Hyresavtal med långa löptider kan medföra en risk att inte kunna anpassa verksamheten i takt med förändrade behov.

Kultur som resurs och investering

Det finns en risk att staden vid prioriteringar inte betraktar kostnader för kultur som investering. I den kraftsamling som staden gör för att förflytta samtliga stadsdelar från polisens lista på särskilt utsatta och utsatta områden är det angeläget att kulturen ses som en resurs i lokalsamhället. Få offentliga verksamheter tillskrivs exempelvis större tillit och förtroende än folkbiblioteken.

Behovet av kulturstöd ökar

Förväntningarna på och behovet av kulturstöd ökar i takt med att hyror höjs för verksamheter inom det fria kulturlivet. Det finns en risk att kulturen framåt inte kan bidra till social och ekonomisk hållbarhet som idag, om inte kulturstödet ökar i samma takt som kostnadsutvecklingen generellt. I en jämförelse med Stockholm och Malmö saknas idag 24 respektive 28 miljoner kr/år i kulturstöd för att ligga i samma nivå som de städerna.

Reviderat uppdrag avseende omlokalisering av Majornas och Linnéstadens bibliotek

§ 51, 0900/21

Beslut

I kulturnämnden

1. Kulturnämndens beslut 2020-11-23 § 225 om uppdrag till stadsledningskontoret att utreda möjligheterna till omlokalisering av Majornas och Linnéstadens bibliotek revideras enligt nedan:
 - a. Sökkriterierna för omlokalisering av Majornas bibliotek utvidgas geografiskt i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande.
 - b. Sökkriterierna för omlokalisering av Linnéstadens bibliotek utvidgas geografiskt i enlighet med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Kulturnämndens uppdrag till förvaltningen att efter eventuella genomförda omlokaliseringar av Majornas och Linnéstadens bibliotek, beroende av lokalernas placering och storlek, utreda behovet av ytterligare ett kompletterande bibliotek i området kvarstår (2020-11-23 § 225 pkt 3).

Handling

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande 2022-01-14.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret och lokalförvaltningen.

Dag för justering

2022-03-03

**Utdrag ur protokoll
Kulturnämnden**

Sammanträdesdatum: 2022-02-21

Vid protokollet

Sekreterare

Clara Hansson

Ordförande

Ann Catrine Fogelgren

Justerande

Grith Fjeldmose